

BUDAPESTI CZÉGEK.

KILIÁN FRIGYES
m. kir. egyetemi könyvtáros,
IV., Váci utca 30.
A magyar, francia, angol és német
irodalom más raktára. — Díszmü-
vek. — A világirodalom remekiról. —
Építészeti és technikai munkák. —
Lakóanyagok stb. 5001



KOLLERICH PÁL ÉS FIAI
első magyar 4969
sodronyszövet-fonat és
szitaárny-gyára
IV., Ferenc József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításon első
díjakkal kitüntetett gyártmányait

KERTÉSZ TÓDOR
bel- és külföldi
műiparúrok raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Kívánatra új nagy képez ár-
jegyzéket bérmentve küld.

CALDERONI ÉS TÁRSA
látászerzők.
Látászerző raktára Váci-utca 30. szám.
Eszközök és taneszközök raktára:
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
Árjegyzék kívánatra bérmentve, ingyen.

KÖZPONTI 5000
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV. TÁRSASÁG
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindennemű érték-
papírokat és pénznemeket.

HÜTTL TIVADAR
cs. és kir. udv. szállító.
Az ország legnagyobb
porcellán-raktára
BUDAPEST,
Dorottya-utca 14. szám.

SZELNÁR JÓZSEF
UDV. SZÁLLÍTÓ
VIRÁG-CSARNOKA
BUDAPESTEN. 5008

GRÖBER LAJOS
kosár-fonodója,
IV., Kigó-u. 6.
Hangjegytartók
munka-asztalok
stb. nagy választékban.
Képes árjegyzékek bérmentve.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest (Foncière-palota).
Legnagyobb raktár 5016
férfi- és női esőköpenyekben,
gummiczipőkben, csizmákban és nadrágvédőkben stb.

A legkitünőbb magvak
kaphatók 5009
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében

!!Nincs többé köhögés!!
MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN!
Dr. med. Fáykiss Szepesti Kárpáti Novénykivonata.
Egy üveg ára használati utasítással 75 kr.

Toronyórákat
legelőnyösebben, legújabbban és legjob-
ban készíti: 5002
Mayer Károly L.
Órágyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

Egyházi mise
ruhákat és szor-
sok, társulati
szálkák, tem-
plomlógók
s legelőnyöse-
bén árul a legm.
árg. stb. színes
szálkák kiváló
színezésű (monstrósi) GAVORA
József-nél Váci-utca 17. szám.

Fűzet: **BUDAPEST** Fűdkizlet:
Andrássy-út, 23. sz. Koronaherceg-u., 19.

Czukorka 1 doboz 35 kr. **Tea** Egy csomagal
csomag 20 kr. **Tea** Egy csomagal
Tizenöt év óta legjobb ár-érték arányúval
használták köhögés, rekedtség, ka-
tarrhus, hökhurut, náthás (in-
fluenza), szákmellűség, tüdőgyul-
ladás stb. ellen.

!!Nincs többé fejfájás!!
D. Götz
„Migraine-pora“
huszonöt év óta egyedül, ideges,
rheumászerű, sőt gyomorból szá-
rmazó fejfájás ellen a legjobb siker-
rel használtatott, mit több ezer e-
menő köszönetnyilvánítás bizonyít.
Utolsó időben a
MADRIDI UDVAR
és Baross Gáborné ő excellenziája feltűnő er-
edménnyel használta. Egy doboz ára használati utasítással
2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. Eredetiben kapható Fáykiss
József nagy Kristóf-hoz címzett gyógyszerárban
Budap. stn, továbbá Török József gyógyszerárban,
Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöltek.

Münchmeyer C.A. és Tsa
china-ézüst áru raktára.
Képes árjegyzék kívánatra
bérmentve és ingyen.
BUDAPESTEN
IV., Váci-utca 11.

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legelőnyösebb sorveto-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci körút 21-ik szám.

BÜVÉSZET
könyvem egyszeri átvételre után,
már az első napon tartatott, még a
legelőnyösebb ember is, feltűnő
keltő büvészeti előadást, előkészít-
let és költség nélkül. A könyv
világhírű bövészek által előadott 80
személyre megfogó mutatóványt
tartalmaz s minden mutatóvány rajzok-
kal van ellátva. — A könyv ára bér-
mentve 1 frt. Kívánatos! Ingyen
küldök bárkinek. A bövészeti-
1 személyes oktatást is adok.
Budapest, Kertész-utca 35. sz.
5012
Friedmann Simon.

VÉRTESSI SÁNDOR
udv. illatszertár „Venushoz“ 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműket,
egyedül nagy választékban bel- és külföldi tolette-cikkeket.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

Borászati naptár
1893-ik évre.
Szerkeszti Dr. LÓNYAY FERENCZ,
földművelésügyi miniszter fogalmazó.
XX. évfolyam. **Ára füzve 80 kr.**
85 krnak előleges (postautalványon) beküldése után a naptár bérmentve küldetik meg.

Tartalom: Naptári rész, naplójegyzetekkel. — I. Szőlőszeti és borászati intézmények. — II. Havi teendők a szőlőben és pincében. — III. Vegyes közlemények. A szőlőnevelés honnan lehet beszerezni? — A szőlőnevelés való gyérítő eljárás főbb szabályai (ábrával). — A szőlőnevelés-feszkendők szerkezete és kezelésmódja (2 ábrával). — Gyérítő-munkavezetők. — A szőlőneveléssel kezelt szőlők adómentessége. — Szőlőveszélyek és szőlőoltványokat honnan lehet beszerezni? — Az európai fajta szőlőveszélyek árai. — Az amerikai fajta szőlőveszélyek árai. — A filloxerának ellenálló legjobb amerikai szőlőfajok ismertetése. — A szőlőoltványok árai. — A szőlőveszélyek és használt szőlő-karók szállításánál követendő szabályok. — Mire kell ügyelni a szőlőoltó veszők megválasztásánál. — A szőlő zöldoltása, tekintettel a filloxerának ellenálló amerikai szőlő-fajokkal való védekezésre (5 ábrával). — A sárgaságban (chlorosisban) szenvedő szőlők kezelésére. — Forgassuk-e a homoktalajokat? — Hogyan védekezünk a szőlőragya (Peronospora-Viticola) ellen? — A fekete rothadás, vagy Black-rot nevű szőlőbetegség (3 ábrával). — Új szerkezetű vörösbőr erjesztőkád (3 ábrával). — A bor-fogyasztási és az italmérési adóról szóló törvények módosítása stb. — A Magyarországon tartani szokott országos (kirakó- s marha-) és hetivásárok jegyzéke. — Naptári értesítő.

A fogak ápolása! A fogak ápolása! A fej ápolása! A fej ápolása!
Calmusin fog- és szájviz. Egyedülli szer, mely a fogfájást rögtön megszünteti. A szájbűzt eltávolítja. Sárga fogakat már pár napi használat után hűvöskévé változtatja. A fogak szépsége és egészségben tartása csak a Calmusin által érhető el. Ára 1 üvegnek 50 kr. Vidékre bérmentve 70 kr. 3 üveg megrendelésénél bérment. postaküldés.
VINAIGRE. Legfinomabb és legkellemesebb szer, fejmosás céljára. Rögtön beszűnteti a hajhullást, erősíti a hajgyökereket és elősegíti a hajnövekedést. Kellemes és tiszító hatást gyakorol. Fejfájás ellen ajánlható. Ára 1 üvegnek 60 kr., vidékre bérment. 80 kr. 3 üveg megrendelésénél bérment. postaküldés.
Megrendelések czimzandók
Benedek Armin Budapest, Gyár-utca 5.

Legújabb! 4802 Legújabb!
„Intona“
— aczéhangokkal —
váltostartható aczéhanglapokkal és korlátlan műsorral. — Ezen új találmány hangszerrel minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz tetszeresre szóló zenei darabot lehet játszani.
Ára 10 frt, a kótalapok drbjá 30 kr.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve!!
Sternberg Armin és Testv.
Hangszer-IPAR. Harmonikáról külön képes árjegyzék. Budapest, VII., Kerepesi-út 36. sz. külön képes árjegyzék.

Kegyess figyelembevétel végett ajánlja
LATZKOVITS A.
cs. és kir. szabadalm. fehérnemű-gyáros
József főherceg ő cs. és k. Fensége és Sándor szerb király ő Felsége udv. szállítója
Budapest, IV., Váci-utca 22. 4072
fehérnemű- és férfi-divat-cikkokban
KÜLÖNLEGES UJDONSÁGAIT,
u. m.: kitűnő szabású ingek, lábravalók, francia és angol nyakkendők, keztük, zsebkenők, gallérok, kézelők, harisnyák, utazó-ingek, sapkák és takarók, esőernyők, kézelő-gombok stb., valamint dúsan felsze-
relt raktárát finom pamut, gyapjú és selyem alsó ruházatban, igen jutányos áron.



47. SZÁM. 1892. BUDAPEST, NOVEMBER 20. XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | fél évre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5.— | Kétfoldi előfizetésekre a postaiag megjelölt viteldőly is csatlakoztatandó. | fél évre — 4 • | fél évre — 2.50

A KORMÁNYVÁLSÁG.

A KORMÁNYVÁLSÁGBÓL gyorsan bontakozik ki a jövő képe. Alig jutott időnk kutatni a változás igazi okát, megvan az új kabinet. A mily hamarosan döntött ő Felsége a Szapáry-miniszterium élete fölött, ép oly habozás nélkül jellelte ki az új irány elfogadásával a jövő emberét. Gróf Szapáry e hó 6-án nyújtotta át Bécsben a kormány lemondását; a lemondás ugyanazon napon elfogadtatott, és öt nap múlva, Tisza Kálmán, Széll Kálmán és b. Bánffy Dezso előleges meghallgatása után, a király megbízta dr. Wekerle Sándor pénzügyminisztert az ország kormányának megalakításával.

Wekerle Sándor miniszterelnök! Ha valaki ezt a nevet öt-hat évvel ezelőtt, mint a jövő emberét említ vala parlamenti körökben, ott minden valószínűség szerint az álmodozók közé sorolták volna a honatyák. Mi volt hat évvel ezelőtt Wekerle Sándor? Egy jó névnek örövendő, kitűnő tisztviselő; a mi nálunk annyit jelent, hogy jeles akta-intéző. De mi, a kik őt még az egyetemi időkbeli pályatársul ismertük, s a kiknek alkalmunk volt az ő budavári működését is közlő szemlélni, mindig nagy feladatokra hivatott egyéniségnek tekintettük. Tehetségei, tanultsága, higgadt ítélő szava, egyéniségének lekötő egyszerűsége, óriás munkaejeje és vasidegei révén egy hatalmas erő sokat ígérő és irigylésre méltó jelensége volt.

Mintegy hat évvel ezelőtt jutott sorsának kereké arra a fordulóra, hogy életét ne kizárólag akták öröklése közben töltse el. Gróf Szapáry Gyula volt a pénzügyminiszter, és sőtétnek látta a helyzetet. Ugy találta, hogy túlságosan költségesek a minisztertertsái, s hogy a mérleg ingadozik. Katastrófától tartott; nem látta útját a kibontakozásnak és ott hagyta a pénzügyminiszterséget.



Wekerle napja itt kezdődik. Az akkori czimzetes miniszteri tanácsos lett a mentő. Az ő örökké deris arca soha se látott feketén és a mások feketén látása neki akkor lett csak az igazi deriforrás. Sajátságos találkozás a véletlennek, hogy most, mikor a Szapáry Gyula gróf hajója ismételtén zátonyra jut, megint az ő egykori sokat izzatott elnöki titkára a mentő, a kit azonban mentőnek a Tisza Kálmán éleslátása fedezett föl. A mit Szapáry Gyula gróf nem vett észre hét év alatt, azt Tisza Kálmán meglátta két hét alatt.

Mikor Tisza 1886-ban átvette a pénzügyi tárczát, Wekerle habozásban talála. A soha nem ingadozó vaserő akkoriban ép arra ébredt, hogy ő a családja rovására szereti az aktát. Valamelyik pénzintézet igazgatóságával kínálgatta s ő közel volt ahhoz, hogy búcsút mondjon a pénzügyminiszteriumnak. Tisza két hét múlva minden előléptetési ranglétra halomra dobásával kinevezte államtitkárnak, és két év múlva jelentette a Háznak, hogy ő mint pénzügy-tanítvány kitűnő mestert talált az államtitkárságban, s hogy tovább nem tűrheti azt a visszas helyeztet, hogy ő legyen a mesterének az ura. Ennek négy éve és azóta Wekerle Sándor pénzügyminiszter.

Mellőzöm, hogy mit tett négy év alatt. Azok közismereti dolgok és közérzet az is, hogy ő a mi államháztartásunknak olyan hivatott rendbehozó sáfárja, a milyen nem minden századnegyedikben jut ki részül; vissza akárok azonban egy percze tekinteni magára a válságra, a mely őt az ország azon szédítő polczára helyezte, a honnét, a parlamenti váltógazdaságot nélkülöző viszonyaink között, mint kifacsart, lejárt erők lépnek le az államférfiak.

Lassankint oszlani kezd az a kód, a melybe a válság okát a lelépött miniszterelnöknek a Házban tett szófukar kijelentése burkolta. Pedig egyáltalán nem volt ok szófukarnak lenni ezuttal. Mi ok van a tartózkodásra ott, a hol egy elvi alapon álló különbözet nyomán tartja szükségesnek helyét elhagyni a kormány? Ez nem hivatalos titok. Ez, mint az elvek harca diadalának a mi kormányválságainkban páratlanul álló példája, nyíltan és önérettel hirdendő vívmány. Angliában a lelépött miniszterek büszkén adnak számot azon elvi állásponttól, a mely nekik a kormányrúdon való maradáást meg nem engedi.

A lelépött miniszterelnök parlamenti nyilatkozata, minthogy az a kabinet kebelében megvolt nezeteltérés fölött, úgyszólván, átsiklik, első perczen azt a hatást tette, hogy a válság szulypontja, a korona és a kabinet között fölmerrült különbözetben rejlik. Most mindinkább világossá lesz, hogy a válság nem annyira a korona magatartásában keresendő, hanem hogy magában a kabinet kebelében rejlett a bomlasztó erő; és

hogy a korona úgyszólván kényszerűség alatt állott, midőn a divergens kérdésben megtagadta a hozzájárulást.

Ezt meglehetősen nyilvánvalóvá teszi a kormány kijelentését követő felhivatalos magyarázatok sora; a Csáky Albin gróf nevében tett egyenes nyilatkozat; a helyzet föltárására felhívott bizalmi férfiak bécsi útját követő azon eredmény, hogy a szabadelvű irány egyik főharcosa lett a helyzet urává; s mindenk fölötte az a körülmény, hogy a régi miniszterelnök kivételével, a lelépő kormány minden tagja mecmarad az új kabinetben és pedig a különbözőzetre okul szolgált elvi álláspontjuknak a korona által is történt megerősítésével.

Mi következethet ezekből? Az, hogy míg a nézeteltérésben levő kabinettel szemben a korona előtt kétes színben állott a helyzet, és a döntés meg nem értésig látszatával birt az elvi kérdés: addig a független bizalmi férfiak — minden valószínűség szerint — egyöntetű nyilatkozata nyomán, habozás nélkül foglalhatott állást, s így döntött azután, a parlamenti helyzetnek is latba vetésével, a szabadelvű haladás útja javára.

Hogy mikép jutottunk erre a Wekerléhez vezető utra, az megérdemli, hogy egy pillanatra megálljunk, s hogy a történeti igazság kedvéért állapítsuk meg azt, hogy bennünket Wekerléhez a Csáky Albin gróf útja juttatott.

A kultuszminiszter a felekezethöz törvény végrehajtása érdekében kiad egy rendeletet azzal a céllal, hogy a mi az egyiknek igazságos, legyen a másiknak is az; semmi egyebet nem kívánva, mint hogy a főpapság részéről a törvény meghozatala után egy ideig minden lelkiismereti aggály nélkül követett gyakorlat ezentúl is fentartassék. A rendelet a papság körében nyugtalanságot, s annak rendszeres szítása révén állandó izgalmat okoz. A miniszter mindent elkövet a békes kiegyenlítésre. Tárgyal püspökökkel, főpapokkal, Rómával. Róma nem enged. Újabb és újabb kísérlet történik. Sikertelenül, migsem a helyzet tarthatatlanná lesz s a miniszter arra a meggyőződésre jut, hogy a felekezethöz béke helyreállítása és az állam törvénye végrehajtásának köteles megóvása érdekében kénytelen a kiegyenlítés eszközeit félretenni s a gyökeres orvoslás módjátat venni elő.

Igy született az úgynevezett egyházpolitikai program. Így jött napirendre a zsidók reczpiálása, a szabad vallásygyakorlat, a polgári anyakönyv, s a polgári házasság kérdése.

A gróf Csáky Albin miniszterségének megfigyelőire nézve az a tény, hogy az ő meggyőződése valamiben megállapodásra jutott, annyit jelent, hogy ott aztán nincs se jobbra, se balra tekintés, hogy ott a kitzött úton való egyenes haladás a cél. Csáky Albin grófnak ez az ingadozást nem ismerő egyenes útja vezetett bennünket a Wekerle-kabinethez.

Üdvözljük a dolgok ilyen fordulatát. A lelépett miniszterelnöktől nem lehet megtagadni, hogy a maga szempontjából jót akarhatott, midőn az egyházpolitikai téren a lassabb lépésben haladást tartotta célhoz vivőnek. Ez lehet jogosult, lehet a helyzetnek túlságig aggályos szemmel való megítélése. De lényegileg nem is ezen fordul meg a kérdés, hanem azon, hogy ő nem volt többé a helyzet ura. A közigazgatási két szakaszos törvény kényszer-kibuvójához járult a Hentzi-szobor ügye, a melynek színrehozási módja egy nagyon méltányolható cél elérése érdekében elkövetett eljárási hiba volt; s ezt most a miniszterársaival szemben való magára maradozottság tetézte. — Ennyi balsiker mellett nem lehetett sikeres vezetésre kilátás.

Hogy gróf Szapáry Gyula Wekerlét is ajánlotta ő felségének tanácsadó bizalmi emberül, az a helyzet világos ismeretét tanúsító végős tanács volt. Szapáry után Wekerle lett a helyzet urává. Két minőségében. Mint pénzügyi főrendezkedő, s mint a kultuszminiszter által inaurált egyházpolitika határozott híve. A pénzügyi rendezkedés sorban első helyet követel, s úgy szólva előfeltétele a belügyi tovább fejlődésnek. Ez tette Wekerlét szükségszerűleg a helyzet urává.

Bécsből hazatérte után hamarosan megalakította kabinetjét. Négy-öt nap munkája volt az egész. Az új kormány jellegét az a tény állapítja meg, hogy a válságot okozott kérdés hívei egytől-egyig ismét elfoglalják székeiket. A kormány két új tagja is rég ismert egyéniség. A közélet kipróbált férfiai. Az egyik a miniszteri biúrban nevelkedett ép úgy, mint a miniszterelnök; a másik a parlamenti élet embere. Hieronymi Károlyra nagy feladat vár. A rokon-szenves fogadtatás, a melylyel a belügyi tárczára meghívására találkozik, arra természetnek itéli és reményekkel kíséri őt. Gróf Tisza Lajos pedig ismert egyenes lelme arra teszi hivatottá, hogy a korona tiszta képet nyerjen ő általa az ország helyzetéről.

A közvélemény általában melegen üdvözi Wekerle Sándor kipróbált munkaerjét és egyszerűs mind méltó várakozással tekint úgy az ő, mint miniszterársa működése elé; s ha majd a miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, befejezi azt a valuta-rendezés néven ismert nagy műveletet, a mely neki az országban ép úgy biztosítja az «arany ember» nevet, mint a hogy elnevezte «vas ember»-nek a zóna korán elhunyt megteremtőjét; ha majd gróf Csáky Albin közmegegyezésre megoldotta a tárczájátérdekítő kényes függő kérdéseket; ha Szilágyi Dezső befejezi a jogállam megalakításának még hátralevő munkáját, és Hieronymi Károly valószínűleg a modern közigazgatási rendszert: akkor a most előlegezett bizalomhoz majd a nemzet hálája is fog járulni.

VÉGE MÁR...

Vége már az álmok idejének,
Oda van a kikelet, a nyár;
Életnek hervadó lombjáról
Elrepült a boldogság-madár.

Hajam közé ősz szálak vegyülnek,
Köd borítja fáradt szívemet,
Úgy állok itt magán és borongva
Mint a rom az ősi táj felett.

Zöld repkény fut a komor falakra:
Egy-egy emlék halkán átölel,
Kisért egy-egy odaveszt álom
S mint az árnyék gyorsan lebben el.

Árnyak lengnek mindenütt köröttem,
Visszajáró, bús kísértetek,
Könnyű leplák, foszlányos fehérén
Még fehérebb holdsugár remeg.

És ha csak így lengnének köröttem:
Nyugton állna meg köztük szívem,
De szemükben fenyegető láng van,
Ingerkedni kezdenek velem.

S felsüvöltöz rémes hahotájuk,
Tombolásuk őrvongésbe csap
És sodornak engem is magukkal,
Mint a pelyhet a bős forgatag.

Testem elfogy esontos karjaik közt,
Zúgó fejem éjbe, ködbe vész...
— Boldog, a ki napvilágon élhet
S nem a multba: a jövőbe néz!

ENDRŐDI SÁNDOR.

A KIRÁLY FUTÁSA.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta Baksay Sándor.

A bojnyikok megesküdték. Akkor előhívatta a két kanászbojtárt, a Dömötört meg a Csicsát, azokat levetkőztette derékig, felkapott egy fáklyát és a hátukra világított.

— «Nézzétek czimborák! Latzk István uram ezt tulajdon kezével írja a török császárnak; francziául van írva, török betűkkel. Ezt senki el nem tudja olvasni, mert a ki francziául tudna is, nem tud török írást, és a ki török írást tudna is, nem tud francziát. Nektek is csak azért merem megmutatni, mert úgy sem tudjátok elolvasni. Én sem tudom. Egyedül csak a Kolokintosz görög, a ki aztán mindjárt letörli, és ír helyébe másik választ. Latzk István uramék várnak rám visszajövet Nasicea körül. Ha visszajövet is csak ez a sáfárbunda lesz rajtam, akkor szóba sem állnak velem, hanem szalad ki merre lát, mert ez azt fogja felelni, hogy kiadtak rajtunk. De ha fekete lovon, páncélban, paizszal, — jól megnézzétek ezt a pajzsot, — az orosz-lán jobb szemén bement a nyíl, és a nyakán jött ki: ha mondom ezzel a paizszal, és néhány lovagtól kísérve jövök, ki tudja, talán László ő felsége is közöttük lesz, — ez azt jelenti, hogy jó szót hozok. De azt megmondom, czimborák, Zsigmond is akkor már kézben legyen, különben megharagszik a szultán, hogy csuflá tettük a lányát. Hanem hát Pernyevárig messzi az út, egy jó napi járás a Szávától; mi lesz belőlem, ha két-három vajda vagy bán megint feltartóztat? Ha én annak mind kibeszélem ezt a titkot? Zsigmond király nesztét veszi, másfelé fordul, kisiklik a kezünk közül? Vagy mi lesz belőlem, ha nem tudom ezeket a vajdákat kiengesztelni, miután a tinaimat elszedték?»

— «Egyet mondok, vajda, — tevő ezután hozzá, — eredj és csinálj a többit te, miután tudod most már az egész tervet; — az egész tartományban te vagy a leghatalmasabb; — ismerős is vagy mindenfelé; neked sokkal könnyebben megy ez. Nagy lesz belőle a hasznod meg a dicsőséged. De a haszonban én rólam se feledkezz meg. Ne! itt a paizs, meg a páncél, meg a kép, meg a két kanász hátán a levél.»

A vajdát csiklandozta a haszon is, meg a dicsőség is. De a selyemzsinór is, melyről csak annyit tudott, hogy az a törököknél úgy terem, mint a jó keresztényeknél a pókháló. Lelkesülten utasította vissza az ajánlatot.

— «Nem, czimborá; tedd, a mi a te dolgod. Én Ördög János uramnak csaptam fel; majd csak a cseh királyra leszek. Nasiczánál, úgy fordul, én adom a kezre. Nem mondom, hogy akkor el nem megyek veletek nászba. További utad miatt ne búsulj; a vizen innen már senki sem áll veled szóba, mert a vitézek mind bent vannak az országban; én maradtam legutolsónak vigyázni, hogy senki el ne maradjon. Gulyádat is visszadánám, de nekünk is szükségünk van rá, neked meg nincs. Felét mégis elhajthatod. Embereket is adok melléd Szvinyárig, a kik ott a révet neked biztosítsák.»

Igy aztán Balázs a fele gulyával békében szállt le a Szávára; út közben a két bojtár ismét odább állt néhány tinóval, s megvitte Balázs üzenetét Deli Miklósnak, hogy mihelyt megérkezik Jeszenicére, üssön táborn a parton, maga pedig legfeljebb tized magával szálljon át a Száván, s ötlet a tulsó parton várja be.

VII.

Deli Miklós akadály nélkül vezette le bandériumát a Száváig. Ott már várta a két kanász a

Balázs üzeneteivel; nem is késlekedett, hanem a folyam partján táborn ütött; a parancsnokságot hadnagyára bízta, maga pedig néhányad magával átkelt a folyamra.

A Száva csak imént törte össze jég-lánczait, a törmelékeket kiszórva a partra, harsogva rohant alá mint egy szabadult rab; kergetődzős habjait megaranyozta a reggeli nap.

A révész gazda izmos, fekete arcú férfiú volt; megfeszült a hátán a bosnyák kék ing és vörös dolmány, s majdnem végig repedt, mikor a kormánylapáton egyet-egyet vetett. Villogó szemeit szótlanul szögezte a tulsó partra, míg nagy kampós orra, mint egy harmadik szem, előre szökeltett a boltos homlok alól, vezetni a szemeket.

Látszott rajta, hogy nem kíván szóba állni senkivel. Miklós mégis belekötött.

— «Mit tudsz a Prodalicsról, koma? Merre jár?»

— «Mindenfélé; — felelt mogorván a révész. — Van neki kilencz serege, mindenikben ott van. Vele vannak a magyar urak is sokan.»

— «Igazán a királyra les?»

— «No hát kire? Mulatságból nem szokás ennyi népet fölverni!»

— «És valóban oly erős, mint mondják? két ezer, három ezer?»

— «Se kettő, se három, hanem a mennyi kell neki. Ha elég lesz a dologhoz kétezer, akkor csak kétezer; ha nem elég, tízezer. Nem is tanácsolnám, hogy az utat visszafelé is erre tegyétek.»

— «És merre tanácsolnád?»

— «Azt én nem tudom, nem is az én dologom. Én csak azt tudom, hogy a réveken mindenütt ő parancsol, a meddig a Száva szalad.»

— «Hát ezt a révet mért hagyta szabadon?»

— «Hogyan gondolod azt, gazda? Dehogy hagyta ezt szabadon! Mi szépen meg akartunk szokni a lapáttól, attól felve, hogy nyársba húzat bennünket, ha titeket átszállítunk. Mikor szándékunkat megtudta, itt termelt, előparancsolott bennünket, hogy akkor kezdődik még azigazi nyársalás, ha helyt nem állunk. Hát mi az ő parancsolatjából vagyunk itt. De én csak azt mondom, ne jöjjetek erre vissza.»

— «Már mi mégis csak erre tartunk. Hiszen lám egész ideig egy szál emberet sem láttuk.»

— «Úgy ám, mert nem ti kelletek neki. — Pujah!» kiáltott a kampós orru, mereven megmarkolta a kormányrudat; mire egyik legénye kihajította a kötelet.

Kikötöttek; s Miklós vitézeivel együtt kiléptetett a partra. Ott a folyam partjától kissé délnek térve, egy erdő szélben találkozott a két vitéz; Miklós és Balázs. Röviden elmondta egymásnak mindent; Balázs átvette a vezérletet, s tovább léptettek Kosztajnicza felé, a merről a király közelgetését jelezték a hírek.

Egy kis patakon kelle átgázolniok. A gázlón felül egy kőhajításnyira egy alakot pillantott meg Balázs, a ki ingre vetkőzve térdig gázolt a vízben, s egy tapogatéval kergette a halakat. Az ember fel volt gyürkőzve hónaljig; néha belenyúlt a tapogatéba, s a megkaparított csíkokat rakta az iszályába.

— «Kukta hé!» kiáltott neki Balázs.

— «Kukta az öregapád!» felelt vissza a csikász.

— «Akárki vagy hát, csak jer ide!»



— «Nézzétek czimborák! Latzk István uram ezt írja a török császárnak.»

— «Gyere te! lovon vagy, könnyebben jöhetsz.»

— «Azt is megteszem, még pedig mindjárt, de nem köszönöd meg!» riadt rá Balázs, egyszerűs mind megvonta a zablát, s lovát a kukta felé terelte.

A csikász ott hagyta a tapogatét, egy ugrással a parton termett, leszakította derekáról az iszákot, s egy kardot ragadott fel, mely egyéb fegyverekkel együtt a parton volt lerakva.

Balázs a fegyvereket megpillantva visszatartotta lovát, s egyhelyben maradván szelidebben szólt...

— «Ki ne ontsuk egymás vérére, koma, míg nem tudjuk mért! Nem jöttem rossz szándékkal.»

— «De látom! — felelt a csikász. — Nos hát mi bajod velem, koma?»

— «Az attól függ, hogy hát ki vagy.»

— «Hát te ki vagy?» felelt ismét a csikász, egy oldalpillantást vetve tapogatéjára. Mintha mondta volna: Nem látod, hogy én itthon vagyok.

— «Úgy? No hát engem Bán Balásznak hínak.»

— «Végre valahára!» válaszolt a csikász, s védelemre tartott kardját hegyével a földnek szegezte; azután közelebb lépett a lovaghoz, s sáros kezével megrázta vaskeztüit.

— «Végre valahára! Én is Balázs vagyok, és pedig Cserai Balázs. Ha hallottad valaha nevetet. A király kíséretéből.»

— «Hogyne drusza!» Szólt örvendezve a másik Balázs, s leszállva lováról összeölelkezett az idegen ifjával. — «De hát mi vitt erre a czigány életre?»

— «Jól mondd, czigány élet! Majd elmondom egyszer. Most pedig siessetek, ha ama halomra felkapaszkodtok, onét meglátjátok a sátorainkat; ott találod a királyt.»

— «Sátorban a királyt, bójt kezdetén? Hát nincsenek apátságok, plébániák, városok...?»

— «Vannak vannak, de nagyon drágák. Az érsek nem akarja; majd elmondom azt is. Most csak menjetek.»

— «Te is jössz velünk!»

— «Hoztam én ebédet is, vacsorát is, hagyj abba haladat!» bízta Balázs az új ismeróst. A biztató szára Cserai kiszedte a tapogatót a

vizből és a közeli fűzesbe vitte. Ugyanott lerakott ruháit magára szedte, s a fűzes mögül elővezette paripáját.

— «Czigány élet, mondom — kezdte a beszédét Cserai, a mint egymás mellett lovagoltak. — Nem is volna rossz, mert a nyomorúság nem kellemetlen, ha biztosan látja az ember a végét. De hónapok óta téiben, fagyban, szélben, hóban, szárazon, tengeren, pogányok között, szabad ég alatt, páncélban alunni, sisakkal takarozni, mert a pokrócz, ha van, kell a lovagnak... könnyű nektek Buda alatt...»

... «Elhíheded pajtás, — folytatta tovább, — hogy sokszor az a marok száraz búza volt az ebédünk, a mit hevenyében a kalászából kimorzsolgattam. Nem jól mondtam, hogy: ebédünk. A király ebédje volt az, az enyém csak annyiból állott, hogy nézetem, a mint ő Felsője jó ízűen örlet. De ez még királyi ebéd volt ahoz képest, a mit a tengeren ettünk Rhodus-tól Zádorig. Ne is kérdezd, nem mondom el; ne tudja meg senki, minő eledlek kerültek a király asztalára.»

— «De most már — vágott közbe Balázs — mi szükség van a csikra, és a te kuktaságodra, mikor a maga országában van már? Hát a vendégszerető apát urak és plébánosok; a dalmát városok?» ...

— «Hagyd el! A dalmát városok! Egy ebédért annyi kiváltságot kaptak, hogy ha azt mind megtarthatják, egy-egy Velence lesz valamennyiből. Az apát urak, a plébánosok...! A világon sincs annyi erdő, halastó, szántó föld, rét, mint a mennyit ő felsége elosztogatott közöttük. A hány plébános házában megfordultunk, az mind prépost lett, meg apát úr. Egész Dalmáciában csupa püspökök laknak ezután, s a ki kanonok, az már ott csak olyan számba megy, mint nálunk a kolduló barát. No, de ez Dalmáciában megjárja, ki mit kapott, in partibus infidelium, ő lássa, hogyan örüljön neki. De a mit idehaza adományoz, annak bankója is van, azt meg kell adni igazán. Már most, ha úgy folytatja, mint Dalmáciában kezdte, mire haza jutunk, el lesznek ajándékozva még az országútak is. Az érseket kirázza a hideg, ha a távolból egy fárat, vagy egy kolostort megpillant. Ezerféle furaingal veszi elejét, hogy meg ne kívánja ő Felsője a barátok föztjét. Ezért járok én is csikászni...»

— «Most már érttem!» felelt Balázs mosolyogva, midőn a kis táborhelyhez érték, hol a király tanyázott kevesed magával. Mintegy negyven lovag, kiből húsz Nikápolytól fogva vele bujdosik; a másik húsz diszkisrést dalmata pombokból a Száváig. Szolga kevesebb; nem jut minden lovagra egy. Néhány társzeker, mely a sátrakat körülvette, megrakva fegyverekkel.

A király kedvetlenül fogadta Balászt.

— «Mért nem tetted, a mi parancsolva volt? Minek hoztál ide ennyi embert? Mért nem maradtál a rév őrizeret?»

— «Felsőg! parancs szerint jártam el. Fontosabb kötelesség is terhel, mint a rév őrizeretése.»

— «Mi lehet annál fontosabb?» kérdezte a király növekvő bosszúsággal.

— «Hogy Felsőged útját hazafelé biztosítsam. Nem mondta meg Gara uram, mikép. Ez tehát rám van bízva, s ezért vagyok felelős, és nem a jeszenicei révért.»

— «És hát mikép biztosítja azt, Xenophon uram, ha a révet védtelenül hagyja?»

— «A révet, úgy látszik, nem szükség védelmezni. Ha Ördög Jánosnak a révnél volna va-

lami célja, módjában lett volna engem akadályozni abban, hogy odáig jussak. Ha igaz, a mit erejéről hallottam, tiszter is szétverhetett volna a Száváig. Körülvehetett volna Jeszeniczenél is; és hogy mind ezt nem tette, ebből azt következtetem, hogy ő nem az én személyemre tette a célt, hanem Felségedre. Most már csak két mód van Ördögöt kijátszani. — Vagy arra venni utunkat, a hol ő nem parancsol — teszem fel Zágrábnak...»

— «Nem megyek Zágrábnak!» vágott közbe a király indulatosan.

— «Erős vára van, s a püspök kész megnyitni kapuit.»

— «És útközben körülfog, és elhajt bennünket Göriczára vásárra»...

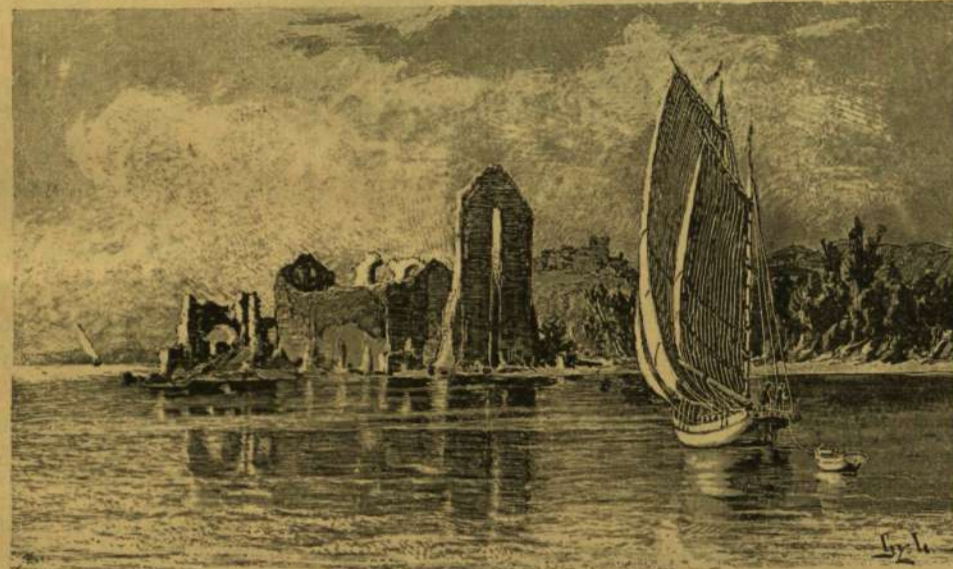
— «Igen, elhajt bennünket. Mert Ördög János, a mint biztosan megtudja, hogy Jeszeniczenél keltünk át, rögtön összeszedi minden erejét a Száva mentéről, s addig kíséri, míg valahol körülfoghat. Felséged pedig nem lesz ott, hanem lekerül Szvinyárnak; Daruvár felé veszi útját, s ha Isten haza vezérel, kegyelmesen gondoskodik az én megszabadításomról, ha foglyul esünk; mert foglyul esünk, ha el nem esünk.»

— «És Ördög János nem járna túl az eszedet? Nincsenek kémei?»

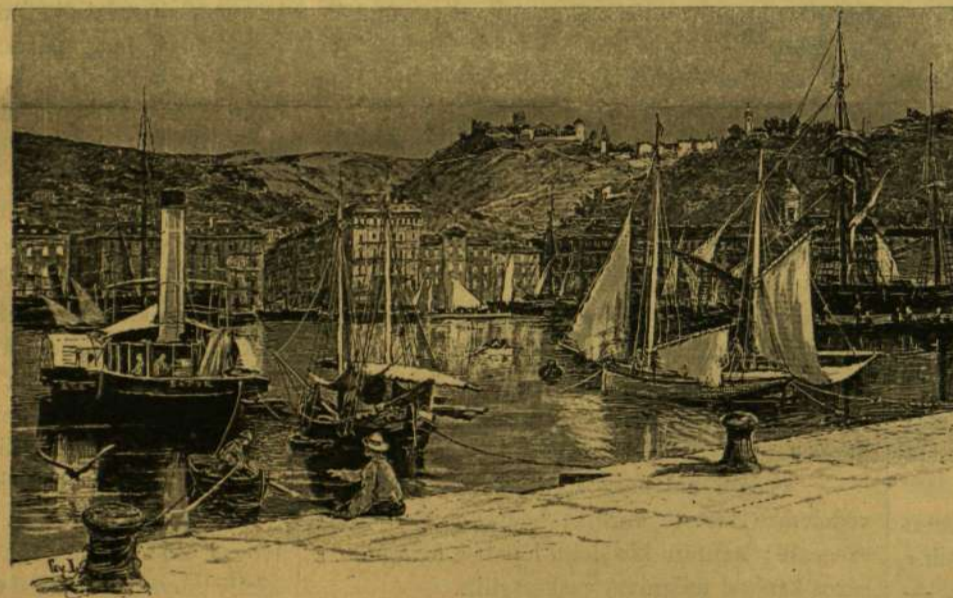
helyett nekem mást rendel, vagy a magáét adja.» — Egyszermind körülményesen elmondta a stipnikai vajdával történt kalandját, s hozzátette:

— «Már most, ha történetesen találkoznék is Felséged a harambasa embereivel, ez a fegyverzet és paizs védelmére szolgál, mert úgy tekintik, mint a török császár násznagyját.»

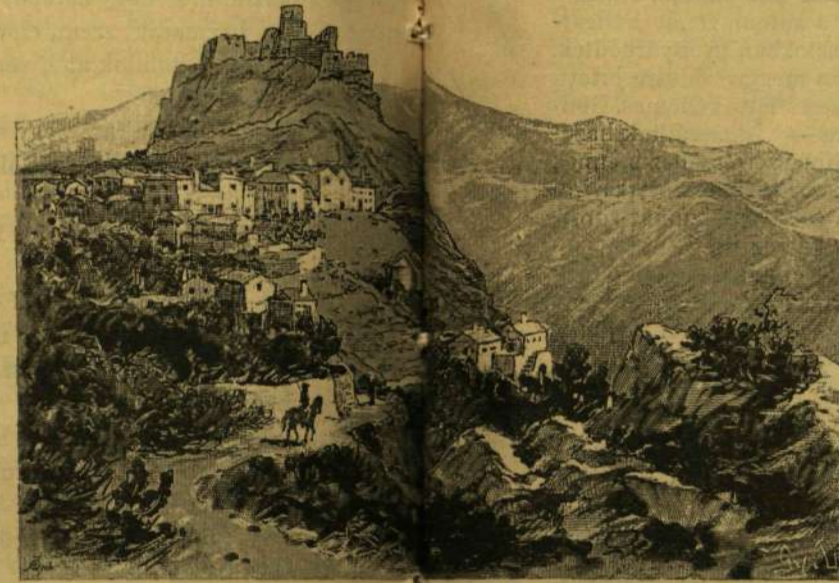
Tetszett a királynak a kaland. Egybehívatta az urakat. Tízet közülük kiválasztott; a másik tízet, — köztük János érseket, és Cilley Hermant — Balázsékhoz rendelte, így valamelyik majd csak bejut az országba, ha a másikat veszély éri is. Megtörtént a fegyverzetesere is. A



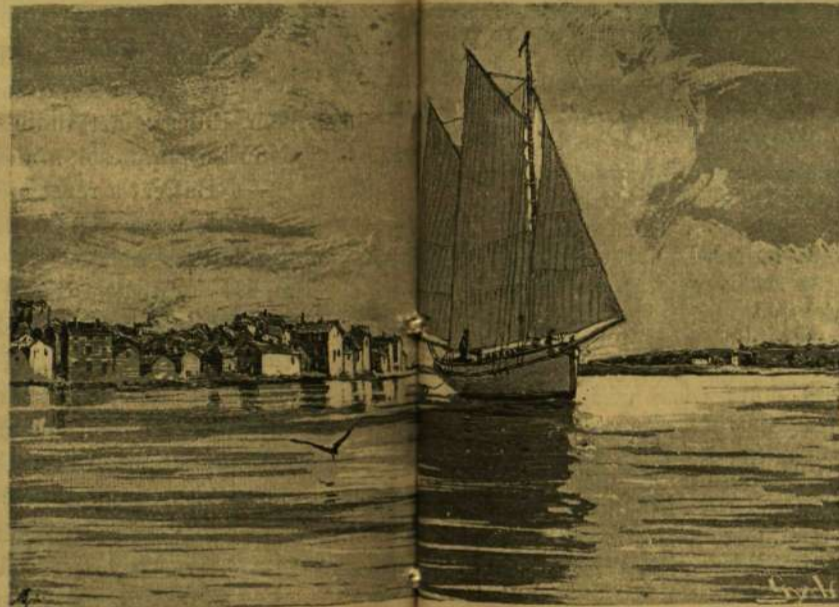
MIRINE.



FIUME.



MULÓI VILÁGÍTÓ TORONY.



BREVILAQUAI PARTOK.

«MAGYAR LOBOGÓ ALATT AZ ADRIÁN» Szinyei Otmár könyvéből. — Györök Leó rajzai.

— «Nem oly bizonyos, mint te gondolnád. A püspök? Hol maradt a banderiumával, holott itt kellene lennie? Nem; nem teszem ki magamat annak a szegénynek, hogy elkullogjak egy vár alól, hova nem bocsátottak be.»

— «Én is így gondolokodom felség, de meg kelle említenem Zágrábot, mivel ez is terv. A másik ez: átkelünk Jeszeniczenél, és»...

— «Bele ugrunk a sárkány torkába. Jól van, fiam! Ezért kinevezlek a sárkányrend lovagjának.»

— «Nem tátog ott a sárkány, Felség, hanem lesben áll. Támadástól nem tarthatunk a parton, a hol hátunkat megvethetjük a folyamnak, sőt vissza evezhetünk. — Enged menni békével»...

— «Vannak. A révész a legnagyobb gazember, legényeivel együtt. Deli Miklós jól megfigyelte, hogyan számlálták meg átkelő csapatunkat; tudják, hány páncélos jött át, s fogják tudni, hány tér vissza. Már most, hogy kijátsszuk, szükség, hogy a visszakelésnél legalább tíz páncélos lovaggal többen legyünk, és ugyanannyi dárda-szolgával. Az én tervem tehát ez: Felséged kíséretéből tíz lovag hozzánk csatlakozik, szolgálvaival együtt, hogy már az átkelésnél szemébe tünjön Ördögének számunk megszorodása. Tíz lovag viszont az én embereimmel Felséged kíséretében megy Szvinyár felé, hol okos és hív sáfárom, Tamás lesz az útmutató. Egy egészen új fegyverzetet hoztam magammal, melyet Felséged fel fog ölteni, s cserében e

király felöltötte Balázs páncélját és pajzsát, azután elváltak. Balázs a lovagokkal megszorodott csapatját a révhez vezette, — utánuk négy dalmáciai szekér döcögött, fatörzsekből egészben fűrészelt küllőtlen kerekeken. A király pedig délnek csapott lovagjaival. Tamás sáfár vezetése alatt a szvinyári rév felé.

Az érkezőket készen várták a kompok és tutajok.

— «Sok kincs lehet a társzekereken; nehezen húzták a párák»; jegyzé meg a révész, a mint az első szekeret a löcsnél fogva besegítette.

— «No bizony!!» felelt rá Miklós bizalmasan, suttogva, hogy a lovagok meg se hallják. Azt gondolod, hogy olyan háborúból, a honnan

megszalasztják az embert, valami sok kincsesel szokás elszaladni. De hát akármilyen benne, nem a te dolgod.»

— «Igazad van, gazda! de azért oda adnám én ezt a két kompot azért, a mi rajta van!» — felelt a révész, aztán megvetette a lábát és szótlanul tartotta a kormányt.

Másik fordulónál a lovagok léptettek a kompa, zárt sisakkal és szótlanul. Deli Miklós lopva figyelte a révészt, és látta, hogy számlálja őket.

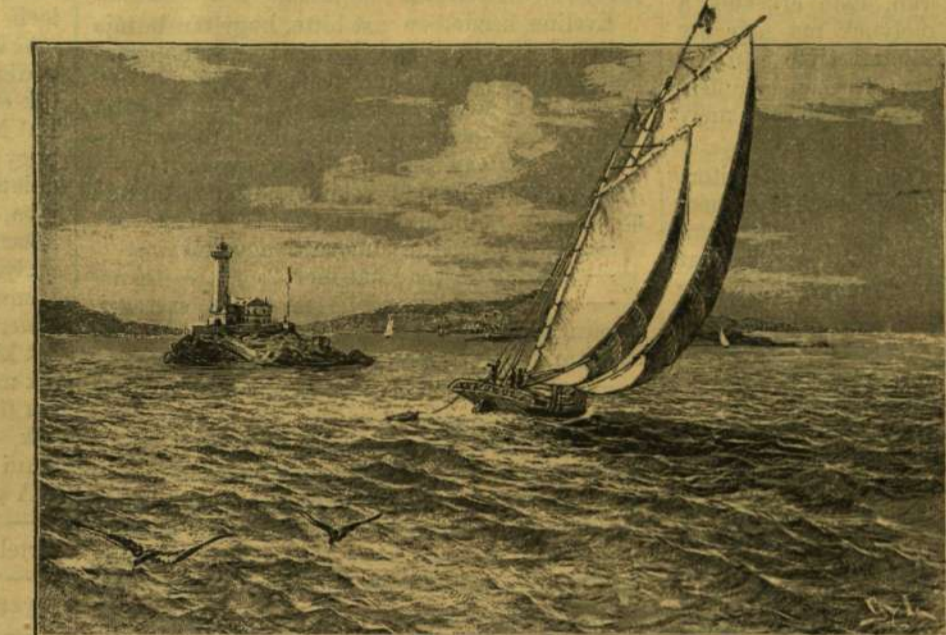
— «Épen tíz vasással van több, szolt közönyösen a révész, Miklóshoz, a ki állandóan mellette áldogált. — Ezek jártak a királylyal?»

— «Én nem tudlak ráigazítani, ha csak le nem teszi a sisakját. Azt pedig ne várd most, mert a kémeiktől őrizkedni kell. Ki tudja, nincs-e közöttünk is? Te magad is kém lehetsz, vagy az embereid. — Látod azt a fekete lovat a társzeker saroglyájában? Ő felsége azon ült, míg sisak nem volt a fején, de nem bizonyos, hogy kiszállaskor ugyan arra fog-e ülni. Ha van bátorságod, próbáld meg. Mikor lóra ülnek, szaladj találmra ahhoz, a kit ő felségének vélsz, és térdepelj le előtte. Ha már most a lovag kissé németes magyarsággal azt mondja: *Mondjad fiam, mi a kívánságod?* akkor annak csókold meg a kezét, és mondd el neki, a mit akarsz, mert

MAGYAR LOBOGÓ ALATT AZ ADRIÁN.

A múlt év július havában egy kis vitorlás hajó, vigan lengő magyar lobogó alatt szeldelte a hullámokat az Adriai tenger dalmát partjainak közelében. Fiuméből indult s lement egész a görög partokon levő Ithakáig. A csinos és erős hajón nemcsak magyar zászló lobogott, hanem magyar szó is hangozott, s alkalmasint első hajó volt a tengeren, mely magyar ember terve szerint készült.

Györök Leó fumei tanára a hajó; ő rajzolta meg hozzá a terveket, felügyelete alatt készítették Porto-Rében, s aztán elvezte a hajót «Kurul»-nak. Györököt a hazai művész világban is jól ismerik, mint tájfestőt és illusztrátort. A mű-



MULÓI VILÁGÍTÓ TORONY.



BREVILAQUAI PARTOK.

Azután feleletet sem várva hozzá tette:

— «Szép erő. Vajjon melyik a király?»

— «Jaj, hallod, ezt így meg nem mondhatom.

Mert noha jól ösmerem ő felségét, de lám valamennyire sisak alatt van. Aztán úton, harezban, napról-napra csereberélik a lovat, sisakot, páncélját. Én is csak azért nem cseréltem, mert az enyém egyikre sem menne föl, hogy ilyen apró legény vagyok. De elhigye kend, hogy kettő sem ismeri most egymást közülük, legfeljebb a szaváru. Hiszen halálos veszedelem lehetne belőle, ha a király ilyenkor megkülönböztetné magát. De hát miért kérdezd oly mohósággal? szeretnél vele beszélni?»

— «Már hogyan szeretne az ember beszélni a királyával?»

bizonyos, hogy az a király. Ha ellenben megmarkolja az üstöködet»...

— «Akkor leütöm a lóról»...

— «Nem ütöd le, mert oda nem viheted el az evező lapátot. Mondom, ha megmarkolja az üstöködet, és meg is rázza atyafiságosan, azután egy darab ezüst pénzt nyom a markodba: az valamelyik francia báró lesz, de nem a király»...

— «Köszönöm uram; megpróbálok.»

Ez alatt partszélre ért a komp. A révész gazda kiugrott, kigázolt a partra, nyakába vette a köteleket, s vontatta víz ellen. Kikötöttek; a lovagok kiszálltak, lóra ültek és sorban állva várták, míg a társzeker is kiöcög a partra.

(Folytatása következik.)

csarnok kiállításán mindig több kép van tőle, csaknem kivétel nélkül tengerparti tájakról. Szereti a tengert és esetével is e vonzalmának hódol. Különben sokat próbált ember. Az 1871-ik commune lázadásakor Párisban volt, előkelő szerepet vitt a commune katonái közt, mint tüzér. A Port Maillot védelmét bízták rá, s meg is állta helyét. A forradalom legyőzése után ő is fogásba jutott, s csak gr. Andrassy Gyula akkori külügyminiszter hathatós beavatkozása mentette meg.

A «Kurul» kirándulásáról most illusztrált könyv jelent meg, melyet a kiránduló társaság egyik tagja Szinyei Otmár írt és Györök látott el rajzokkal.* Valószínűleg lesz folytatása is, Györök

* Magyar lobogó alatt az Adrián, írta Szinyei Otmár; a képeket rajzolta Györök Leó. Budapest. Kilián Frigyes egyetemi könyvkereskedő bizománya. Ára 1 fnt 50 kr.

tollából, mert a tollat is jól forgatja. Ő a «Kurul» további útját akarja följegyezni, mert Szinnyei Spalatonál megvált a társaságtól.

Szinnyei nagy elevenséggel írja le a dalmát szigetek közt tett utazást, annak élményeit, s néprajzi és történelmi adatokkal, szokások följegyzésével is érdekelti könyvét, melyet kedvel forgathatnak mindazok, a kik az utazásokat kedvelik, valamint azok is, kik szintén ez útra készülnek, mert évről-évre mindig több és több hazánkfia tesz tengeri utakat Fiuméből.

Julius 8-ikán ült a társaság Porto-Rében a «Kurul»-ra. A hajó hossza 12 1/2 méter, szélessége a közepén valamivel több 3 méternél. A társaság nyolcz tagból állt, a két matrónon kívül. Dél felé indultak el Fiume felé, hogy ott ellássák a kis vitorlást mindennel, a mire hosszabb útnál szükség van. Este érkeztek a magyar kikötő-városba, melynek ma már oly pezsgő tengeri és kereskedelmi élete van. Ot napot töltöttek ott, s július 13-ikán este felé szálltak tengerre a Canale de Mezzo felé, mely Veglia és Cherso szigetek közt visz el.

Útközben este 6 órakor a *mirinei* öbölbe vitorlázta meg Veglia szigetét. Ott álltak a tengerparton Mirine romjai, hol IV. Béla király a tartároktól úzve Veglián kikötőt és oltalmat talált. Mirine, mely egykor a menekülő magyar királyt oltalmazta, ma már csak szép, festői rom, melyet befutott a repkény, körülölelt a folyondár és szép zöld szőnyegként borúl a kopasz, néma falakra és segít a szélnek és viharok követ bontani. Minden eső, minden vihar, a zöldelő folyondárral szövetkezve, közelebb viszi az enyészethet Mirinét, mely ma még rom, de idők multán csak porladozó kőház lesz, melynek lábánál a Quarnero fehértaraj hullamai zúgva és tombolva fognak megtörni.

A kis utazó társaságot még elkisérjük néhány helyre, Szinnyei könyvének nyomain, s az illusztrációk közül is bemutatunk néhányat.

A kopár dalmát partokon sötétül este vetettek horgonyt egy kis horvát falu, *Brevilacqua* alatt, hogy ivóvizet vigyenek a hajóra. Az éjet ott töltötték. A vitorlás mellett éjjel egy czápa is felbukkott, de ismét eltűnt. A faluban csupa kő és kő minden. Az egy-két emeletes keskeny, apró ablakos paraszt házak is mind nyersen kőből épültek; vakolatnak, meszelésnek semmi nyoma; a kerteket is kőfal keríti.

Ezek a parti falvak mind egyformák. Ilyen *Capoesto* is, melyet a kirándulók a Zárából Trauig tartó útból azért kerestek föl, hogy leveleket adjanak a postára. A lakosság egészen elbámult, hogy idegenek érkeztek. A magyar lobogót is megbámulták, mely felől egyébiránt máshol is kérdezősködtek.

A kirándulók fotografiai főlvételeket is tettek az érdekesebb pontokról. E czélból közeledtek *Scoglio Mulo* világító tornya felé, mely egy kopár kőszikra emelkedik. A torony lakói nagy figyelemmel kísérték a hajó mozdulatait; azt hitték, a tengerészeti hatóságtól megy valaki inspeziálni, felhívták az osztrák-magyar lobogót és köszöntötték a kis hajót, mely viszonzta a köszöntést. A mulói világító torony egyike a legnagyobbaknak az Adrián. A szirt tövét hatalmas bástya veszi körül: a bástya-fala belül csinos egyemeletes lakóház, a ház mellett maga a világító torony emelkedik, melynek lámpája 14 mérföldnyire körben szórja fényét.

Trauba jul. 20-ikán jutottak, s épen akkor ünnepeleik ott az 1866-iki lisszai csata huszonöt éves fordulóját. Spalato felé folytatván a vitorlázást, regényesnek tünnek föl egy meredek hegy-ormon a *chissai* vár régiségtől feketélő romjai. A hegy tetejét koronázó várfalak messziről óriási töredezett zápfoghoz hasonlítanak. E vár egykor sok bajt zúdított a környékre. Az avarok a chissai szoros felől törtek rá a büszke Salonaéra. Innen kerültek Zengge az Adrián 80 esztendeig zsákmányoló uszkókok, majd a törökök fészkeltek be magokat és zaklatták az egész vidéket. Végre a velenceiek kerítették hatalmukba a veszedelmes darázs-fészket, s akkor aztán elcsendesült, most pedig az idő őrti falait.

A kirándulási eseményeit és tanulságait Szinnyei Otmár érdekesen állította össze könyvében, mely jó kalauznak ígérkezik a dalmát partok mentén.

EGY NEVETSÉGES TRAGÉDIA.

Elbeszélése. (Végo.)

Irta W. K. Clifford.

Négy napot szándékoztak Párisban eltölteni, így hát elmentek mindenüvé, és megnézték mindent, a mi nem került igen sokba. Mert a gróf — mint maga is bevallotta, — nem volt valami gazdag. «Habár egyszerűen, de boldogan fogunk élni» mondogatta. A második nap azonban kissé elfogultnak látszott, és egész este egy szót se szólt.

Egyet-kettőt sohajtott, és kezeit tördelgette. A harmadik nap már határozottan komor volt, délben egy falatot sem evett és délután már sétálni akart menni.

Eveline kezdetben azt hitte, hogy tán hazája politikai ügyei és bajai bántják. Később azonban mindjebb aggodóni kezdett.

— «Mi baja van?» kérde.

— «Szerelmem — felelt amaz nagyot sohajtván — én egy szerencsétlen vagyok...»

— «Három nappal esküvője után?» mondá az asszony, szemrehányolag.

— «Oh! én igen nyomorult vagyok!»

— «Az Istenért, de hát mért?»

— «Félek, hogy többé nem fog szeretni, Eveline! Én megcsaltam önt. Soha-soha se szóltam önnek lányomról, kis lányomról...»

— «Kis lányáról!» — kiáltá a nő. De hát hol van?»

— «Itt Párisban, a Szent-Margit-zárdában, a kegyes nővérek nevelőintézetében.»

— «Miatta ugyan soh'se legyen boldogtalan. Holnap reggel elmegyünk megnézni, — mondá Dal-Mezzio asszony, kissé magához térve ámulatából. — Ó ezután az én leányom lesz, haza viszszük magunkkal.»

— «Oh! Eveline, ön egy angyal! — mondá a gróf, neje kezét megcsókva. — Elmegyünk, meglátogatni; de meg a zárdában hagyjuk egy fél esztendeig...»

Igy másnap Dal-Mezzio grófnénak alkalma lett megismerkedni egy szerény, hallgatag, nyolcz éves kis leánnyal, a zárdá fogadó termében, a ki nagyra nyílt barna szemeivel fényesen nézett a látogatóra, míg a csokoládót, melyet azok számára hoztak, eszgettette.

A gróf ismét egészen boldog lett. Az nap este a legpompásabb ebédet rendelte meg, a mit csak az ember Párisban három egész frankert kaphat. Másnap reggel, egy korszakban egy fél csirkét, egy palaczk bort, vaját és apró süteményeket vive magukkal, Fontainebleauba rándultak ki.

— «Egy kis ünnepet csinálunk magunknak, feleség — mondá a gróf. — A zöld fák alatt fogunk üldögelni, és kedélyesen csövegünk egymással.»

A csirke nagyon jóízű, a bor kitűnő volt; a falevelek gyöngéden susogtak, a madárkák bájosan énekeltek, a nap sugarával az egész tájat megaranyozta, szóval: a piknik igen jól sikerült.

— «És most — szólt a gróf hazamenőben — elhagyjuk ezt a szép vidéket, de gyakran visszagondolunk majd rá, feleség, mert itt nagyon boldogok valánk. Most pedig a legközelebbi vonattal induljunk Dijonba.»

A mint ezt az utolsó szót kimondta, szemei mintha félve tekintettek volna Eveline felé és hangja mintha kissé reszketett volna.

— «Ugy-e, most már nem szomorú többé?» kérde ez.

— «Oh! szerelmem, — felelte sóhajtván, — bárha örökre itt maradhatnánk. Félek Dijonba menni...»

— «Ugyan miért?» kérde az asszony, és a mig lassan ballagtak előre az úton, úgy tetszék, hogy jó kedvüket ott hagyták az üres úveggel és a csibe apró csontjaival együtt.

— «Nem mondhatom meg, — felelt a férj. — De félek. Tudom, hogy Önnek igen jó szíve van és mégis félek.»

— «Ez gyöngédtelesség, édes Carlom. Meg kell nekem mondania,» szólt aztán Eveline kérőleg, mialatt férje mélyen ráncolt arczába nézett.

— «Szerelmem, — mondja a gróf egy mély sóhajjal — Dijonban, a Sacré Coer-zárdában egy másik kis lányom van. Ez egy évvel fiatalabb, mint Izabella, a kit tegnap láttott.»

Madame Dal Mezzio arcán egy halvány árny vonult végig.

— «Miért nem mondta mindjárt?! — szólt aztán. — Miért nem volt hozzám bizalommal, édes Carlo. Természetesen, szeretni fogom az ön anyátlan leánykát. Szinte örülök neki, hogy nem egy van. hanem kettő.»

— «Oh! Eveline — szólt a gróf — ön egy angyal! — És lasscskán megint egészen felvidult.

Dijonban hát meglátogatták a másik leánykát a másik zárdában és eltöltötték nála egy másik negyed órát, épen úgy, mint Párisban tették. És ezt is a jó nővérek különös gondjaiba ajánlván, mentek tovább a maguk útján. Legközelebbi állomásuk Avignonban volt, a hol nagyon kellemesen töltötték el az időt. Megnézték a pápák egykori palotáját; ebédre csiga-pástétomot ettek, mi — a gróf állítása szerint — igen felséges volt, habár Eveline azt gondolta magában, hogy meg kell tőle halnia. Másnap pedig, vasárnap lévén, a katona-zenét hallgatták és a tánczólag parasztokból gyönyörködtek. Dal Mezzio grófné arra a meggyőződésre jutott, hogy az élet a kontinensen felette kellemes. Gondolatai — egy pillanatra — visszazálltak hazájába, és az ő hajdani ifju szerelméhez s ennek hétszáz fontos feleségéhez. Eszébe jutottak a homályos londoni utcák és a végtelen ház-sorok. Mennyivel jobb itt, a kék ég alatt. Aztán új ismeretlen hazájára — Genuára — gondolt, a két kis leányra, a kikkel az ég házassága hatodik napján oly váratlanul ajándékozta meg, s a kik fél év múlva szintén otthon, mellette lesznek, — s hogy mily boldogokká fogja őket tenni...»

A gróf megint egy nagyot sohajtott.

— «Oh! Carlo, mi baj van megint?» — kérde hirtelen.

— «Semmi, szerelmem!» de azért megint egyet sohajtott.

— «Csak nem újabb kis lányok a zárdában?» szólt a nő nevetve.

A gróf tagadólag rázta fejét... Marseillesban egy másodrendű kis fogadóban szálltak meg, a hol az ebéd mindössze másfél frankba került, és mégis igen drága volt.

— «Igen egyszerűen kell élnünk, — mondá a gróf aggódó hangon.

Ebéd után a tengerpartra mentek sétálni, nézték a kék vizet és rajta a sok fehér vitorlát. A barázdák a gróf arcán mind mélyebbek lettek, szava mind ritkább, léptei mind lassúbbak. A mint lakásuk felé haladtak, a grófné érezte, hogy férje csupa aggodalom. Haza érve a vendéglőbe, s nélkül ballagtak föl szük, piszkos kis szobájukba. Az ablak nyitva volt és az égről a csillagok néztek be.

— «Oh, szerelmem, — mondá a gróf, megállva a nyitott ablak mellett, — én egy nyomorult vagyok. Holnap, ha majd Olaszországba indulunk, utunk a tengerparton visz egész Albengáig. Ott két napot töltünk.»

— «De hát ezért mért volna ön nyomorult?» — kérde meglepetten.

— «Mert megcsaltam önt... — és fejtét még szomorúbban rázta, mint valaha. — Szerelmem, féltem, hogy nem fog hozzám jönni feleségül, azért nem mondtam meg...»

— «De hát mit?»

A gróf megfogta neje kezét és kinézett a csilagos égre.

— «Albengában egy jezsuita-kollégium van.»

— «S aztán?»

A gróf folytatta, majdnem sirásra fakadva:

— «Két fiam van ott, szerelmem. Kettőn vannak...»

— «Fiai?!» kiáltott Eveline.

— «Fiaim, — viszhangozta a gróf. — Kettőn vannak ott...»

A nő arca megint elborult egy pillanatra. De aztán így szólt:

— «Hát mért nem mondta?! Természetesen szeretni fogom őket. — De ez már nem volt oly örömmel mondva, mint mikor az első leányról értesült. — Azt hiszem, lehetett volna hozzám ennyi bizalommal. Ez nem volt szép öntől.»

De a mint a gróf arcán valami néma fájdalom kifejezése jelent meg, gyöngéd hangon tette hozzá: «Meg fogjuk kísérteni, és boldogokká is fogjuk őket tenni, édes Carlo. Remélem, hogy ha majd felnőnek, önhöz fognak hasonlítani.»

— «Oh, Eveline, — mondá a gróf, — ön egy angyal!»

De Dal Mezzio grófné mindazáltal valami belső szorongást érzett és úgy kezdte látni,

hogy az élet mégis valamivel nehezebb dolog, mint ezelőtt egy héttel gondolta. Komoly, szigorú kötelezettségek neheztedek vállaira; a gondtalan napoknak vége lett.

Albengában elment meglátogatni mostoha fiait. Ezek komoly, fiatal urak voltak, rövidre nyírt hajjal, fekete szemekkel és még hallgatagabbak, mint a lányok.

— «En anyjok leendek önöknek,» szólt hozzájuk és szívét az anyai érzelem gondolatával erősítgette.

Mikor a látogatásnak vége lett, férjével együtt a legközelebbi vonattal tovább utaztak, és egy szót se szóltak egymáshoz. Eveline úgy érezte, hogy e komor hallgatásnak már sohasem lesz vége, kitekintett a tengerre, és szemei egyszerre könnyel teltek meg. De szemrehányást nem tett magának a könyek miatt. Hát más nő is nem ment-e férjhez egy több gyermekű özvegy emberhez. Carlo feleségül vette őt, noha ő nem volt egyéb, mint egy nevelő, egy árva fillér nélkül, Carlo pedig egy kiváló ember s hozzá főrangú, kinek családjaéhoz, nevéhez, sőt személyéhez oly dolgok emlékei fűződnek, a miket ő, szegény lény, még megérteni is alig képes. Hogy gyermekeit mindegyik elítélta elölle, annak egyedül az volt az oka, mert nagyon szerette és félt, hogy különben nem nyerheti őt meg...»

Egyedül voltak a kupében. Eveline megfordult és férjére tekintett. Ennek arca nagyon szomorú volt, haja nagyon szürke. Szórakozatlan szitt egy cigarettet, miközben egy nagyot sohajtott, a mely szívéből látszott jönni. Eveline megfogta férje kezét, és a gróf mosolygott felé, oly gyöngéd, jóakaró mosolylyal, hogy a nő elpirult szegényében, a miért nem tudott igazán és szíve mélyéből örülni új családjának.

— «Carlo, — mondá, — én igen-igen jó leszek a gyermekekhez, és megkísértem boldogítani őket.»

— «Szerelmem...» szólt a gróf, és gyöngéden megsimogatta neje haját.

— «De hát akkor mért olyan szomorú most is meg?» kérde ez.

— «Eleg sok minden van még, a mi elszomorít, de itt van ön, a ki föl fog vidítani,» mondá gyöngéden, — aztán egy kis szünet múlva hozzá tette: «Savoyában megállunk. Egy nővérem van ott, és nagyon szeretném látni. Ő igen fogja önt szeretni, szerelmem...»

Most egy hosszú szünet következett. Savoyában a gróf nejét a vendéglőben hagyta.

— «Megyek megnézni nővéremet, — magyarázta, — majd megmondom neki, hogy ön itt van, s aztán majd el fog önrét jönni.»

— «Hadd mehessen én is önnel!» kérte a nő.

— «Nem, nem, majd elhozom őt önhöz.»

Eveline nem akart a grófnak ellent mondani, így hát a vendéglőben maradt, és várt, — s azon gondolkozott, tud-e vajjon az a bizonyos nővér angolul, hogy fognak majd egymásra nézni, kiről fognak majd beszélni, s több efféle bolondos dolgokon. Mert madame Dal Mezzio-nak, noha harmincz éves volt, egészen fiatal leányos szíve és gondolkodásmódja volt, a mi őt ép oly kedvessé, ép oly szendvé és ép oly bohóvá tette, mintha legalább tíz évvel fiatalabb volna...»

A gróf egyedül jött haza. Mogorván, szó nélkül nyitott be az egyetlen szobába, melylyel a vendéglőben bírtak, becsapta maga után az ajtót, ledobta magát a pámlagra és fejtét kezeire hajtva, elkezdett zokogni. Egy pillanat, és Eveline már mellette térdelt a földön.

— «Az ég, mi baj van?!» — kiáltá. — Mi történt?! Soha egész életében se látott még egy férfit zokogni, és ez úgy jött szívének, mintha késsel hasogatnák.

— «Carlo, szegény jó Carlom, mi baja van?!» Gyöngéden fölemelte férje fejét, és kezdte törölgetni annak könyeit, finom kis batizst zsebkendőjével, egyikkel abból a tucatzóból, melyet Lady Jones adott kelengyéjéhez, — kezdte kisimogatni arca redőit, vékony fehér ujjával, és oly szeretetteljesen tekintett rá, hogy a gróf kissé visszanyerte bátorságát.

— «Oh! szerelmem — mondá végre — nővérem nincs itt. Genuába utazott, mert a kis bábé, az én kis bábé — nagyon rosszul van...!»

— «Az ön kis bábé?!» kiáltott Eveline csodálkozva.

— «Igen, szerelmem» — mondá a gróf egy olyan sohajjal, a mely nyögésnek is beillett.

Dal Mezzio grófné sohasem felejtette el ezt a pillanatot, mikor férjét a fájdalomtól egészen megtörve látta, kis gyermeke betegségé miatt.

— «De hát van önnek valami kis bábéje?» kérde elremülve.

— «Igen szerelmem, egy kis — tizenegyhónapos bábé. Szegény boldogult feleségem akkor halt meg, mikor ez a kis gyermek született.»

— «Ah! — kiáltá szegény Eveline, és úgy tetézett neki, hogy nincs szó, mely kifejezze azt, mit érzett.

— «És ez a kis gyermek rosszul van, nagyon rosszul van! Azonnal hozzá kell sietnünk! — A legközelebbi vonattal indulunk!... Oh, Ön szeretni fogja őt...» — és kőröleg tekintett rá: «Nem tagadhatja meg, hogy ne szeresse szegény kis ártatlan gyermekemet, mikor olyan nagyon, nagyon beteg.»

— «Igen, szeretni fogom,» mondá Eveline halk hangon, mig szemei könnyekkel teltek meg.

— «Eveline, — mondá a gróf, — ön egy angyal!»

Mindketten búsan és hallgatagon jártak föl s alá a szük szobában.

— «Oh! szerelmem, — mondá a gróf, hirtelen megállva, — borzasztó egy gondolat, hogy szegény kis gyermekem olyan nagyon rosszul van. Sokat megértem, láttam nagy embereket és nagy dolgokat. Sokat fáradtam és sokat szenvedék, de még soha, soha sem éreztem ahhoz hasonló... mint mikor megtudtam, hogy szegény kis bábéim nagyon beteg és hogy a legközelebbi vonat csak két óra múlva indul. Nővérem szegény és nincs pénze, hogy mindent megszerezzen, a mi ily esetben szükséges. És én Angliában tán nagyon is sokat elköltöttem abból, a mi az én szegény árvámé. Most már annál inkább kell takarékoskodnunk, hogy nekik ne kelljen nélkülözniök!»

Dal Mezzio grófné úgy érezte, hogy szívére ólomsúly nehezedett.

— «Minden jóra fog fordulni, — mondá, — még minden jóra fordul.» Még többet is szeretett volna mondani, de nem talált szavakat és ismét némán jártak föl s alá a szobában.

— «Szerelmem, — szólt végre a gróf, — megyek és rendezek egy omelettet. Erősitenünk kell magunkat, hogy el tudjuk viselni a szenvedést.» És kiment a szobából.

Eveline, a mint maga maradt, szemrehányásokat tett magának, hogy hideg és önző tudott lenni. Mért remült meg annyira, mikor tudomást szerzett a kis bábé létezéséről?! Gyülmölni kezdte önmagát. Előbbi ifju szerelmére gondolt s hogy hány ezerszer jobban szerette azt a fiatal lurkót, mint a hogy valaha is szeretni fogja ezt a gyöngéd, gondos öreg embert. Aztán szinte halásznak érezte magát az iránt az első iránt, hogy olyan csitul elhagyta. A mit az egy egész életen át adhatott volna, nem is volt összehasonlítható egy-két napi gyöngédességével annak az öreg embernek, a ki nőül vette, s a kinek a szíve most majd megszakad, mert kis gyermeke beteg. Talán idővel — gondoló — megváthatja meg magát, kirthatja szívéből e rút önzést és megkönnyebbíthati a szegény férj nehez szenvedésit. Az élet, melyet maga előtt látott, nem volt csupa ünnep, mint azelőtt álmodá. Igen, igen, dolgozni fog vele, érte!...

A gróf visszajött.

— «Néhány percz múlva készen lesz. Egy omelette, makaróni és néhány füge. Ön szereti a zöld füget, Eveline, és láttam néhányat a piacon, mikor a vasútról jöttünk.» Cigarettára gyújtott és csendesen füstölni kezdett.

— «Szerelmem, — mondá hirtelen, — szegények vagyunk, dolgoznunk kell. De hisz az önt nem bántja, mert nem azért jött hozzám nőül, mert azt gondolta, hogy gazdag vagyok. Igen, dolgozni fogunk... Egyszerre, mintegy kitorve, kezdte megint: «Oh, szerelmem! ha nővéremnek csakugyan nincs pénze, és szegény beteg kis gyermekem és miatt bármit is nélkülözni kénytelen, sohasem fogom magamnak megbocsátani hogy örömben és boldogságban úszva mindenünket könnyelműen elköltöttük, holott inkább szerencsétleneknek kellett volna magunkat érezni!»

— «De, édesem, — veté ellen gyöngéden a szegény nő, — mi arról, hogy a kis bábé olyan beteg, semmit sem tudhatunk. Nekem még van egy kis pénzem, — tevő utána, SS fontjára

gondolva, — és van tanítónői oklevélem; kettőn csak szerünk majd annyit, a mennyi szükséges.»

— «Oh! szerelmem, — mondá a férj, — ön nagyon-nagyon jó. De meg is lesz érte jutalmazva, mert én nagyon szeretem önt, és a gyermekek is nagyon fogják szeretni önt. Mit nekünk a gazdagság, — egyszerűen, de boldogan fogunk élni!...»

Egy pinczér lépett be, jelentve, hogy az omelette elkészült.

— «Megyünk, megyünk, — mondá a gróf, — ebben a perczben.»

Kituskolta a pinczért az ajtón, — és nejehez fordult.

— «Mindent meg kell Önnek mondanom. Van hozzá kellő bátorságom. Én már ezen a világon oly sok mindent láttam. Nem akarom, hogy valaki azt mondhasa rólam, hogy nem volt elég bátorságom. Mindent bevallok... Genuában nem csak a kis bábé van, a ki most olyan nagyon beteg —»

— «Ah! vannak ott többen is...?!» — kiáltá Eveline, elbámulva.

— «Igen, szerelmem, többen is vannak...»

— «Hányan?!» nyögte a szegény Eveline. «Én szeretni fogom mindnyáját és gondom lesz mindannyira, és dolgozni fogok valamennyiért... De végre meg kell tudnom, hányan vannak!...»

A gróf egy pillanatig hallgatott, miközben ünnepélyesen megcsókolta neje homlokát.

— «Oh! Eveline, — mondá azután, — ön egy angyal. Azok ott Genuában — heten vannak...»

Karját nyújtotta nejeinek és hallgatagon balagtak le az étterembe.

Angolból ifj. Szász Béla.

A SARAGOSSAI FERDE TORONY.



Spanyolország egyik volt nevezetességének, a saragossai ferde toronynak képét mutatjuk be olvasóinknak. Pár hónappal ezelőtt kezdtek lerombolni s nem sokára már csak emléke marad fenn. A torony ferdesége nem volt oly nagy, mint a pisai világhírű ferde toronyé, mivel csúcsa csak 10 lábnyira hajlott meg a talapzathoz képest, mivel azonban ez a hajlás az építésszek állítása szerint folyvást növekvőben volt, különösen a torony tetején elhelyezett harangok ingása következtében, veszelésszen találták s az összedülést előzték meg lerombolásával. A toronyot, a mint azt 1860-ban tett gondos vizsgálatok és a fenmaradt tervrajzai összehasonlítás alapján kimutatták, kezdetben nem akarták ferdenek építeni s valószínűleg talapzatának nem elegendő szilárdsága volt az elhajlás oka.

Saragossa városa, a hol a torony volt, Spanyolország legrégebbi helyei közé tartozik. Még a rómaiak alapították az Ebro folyó partján s később a mórok uralma alatt nagy szerepet játszott. Híres volt 1809-ben Saragossa ostroma a francziák által, melynek egyik részletét a «Saragossai leány» hős tette, Byron is megörökítette a «Childe Harold»-ban. A városban jelenleg is

érséki székhely van, van két székesegyháza s több más nevezetessége.

A lerombolt ferde tornyot „Új torony”-nak (Torre Nueva) nevezték, bár tisztes kort ért el, mivel csakhamar a mórök kiűzése után 1504 körül építették. Keresztény és mór építésszek dolgoztak rajta s a két építészeti módor vegyesen fordul elő benne. A torony a San-Felipe piacon egészen önállóan állott, 275 láb magas volt, nyolcszögletű, egyes emeletén téglalából készült erkélyekkel s fenn a tetőn kellems balkonnal, a honnan a városra és környékére gyönyörű kilátás nyílt, úgy hogy minden utazó megtette a fáradságos felmásztást a 260 lépcsőn. Bensejében számos érdekes régi falkép volt, melyekről a lerombolás előtt gondos másolatokat készítettek.

A FEJEDELMI NŐK FOGLALKOZÁSA.

Sokan hiszik azt, hogy a trónon ülő nők a szertartások által követelt ünnepeken kívül egész életüket mulatozva vagy az édes semmit tevésnek áldozva töltik el. Régebben, midőn az udvari etikette a polgári foglalkozások legnagyobb részét száműzte az udvarok köréből, bizonyosul sok ily eset fordulhatott elő, habár tény, hogy a munkaszerető asszonyok, minő volt pl. Mária Terézia, akkor is találtak maguknak hasznos foglalkozást. Ma azonban már általánosságban is megváltozott a helyzet s bátran elmondhatjuk, hogy a fejedelmi nők is állandóan foglalkoznak s hasznosan igyekeznek idejüket eltölteni, hanem természetesen nem a munkabéért.

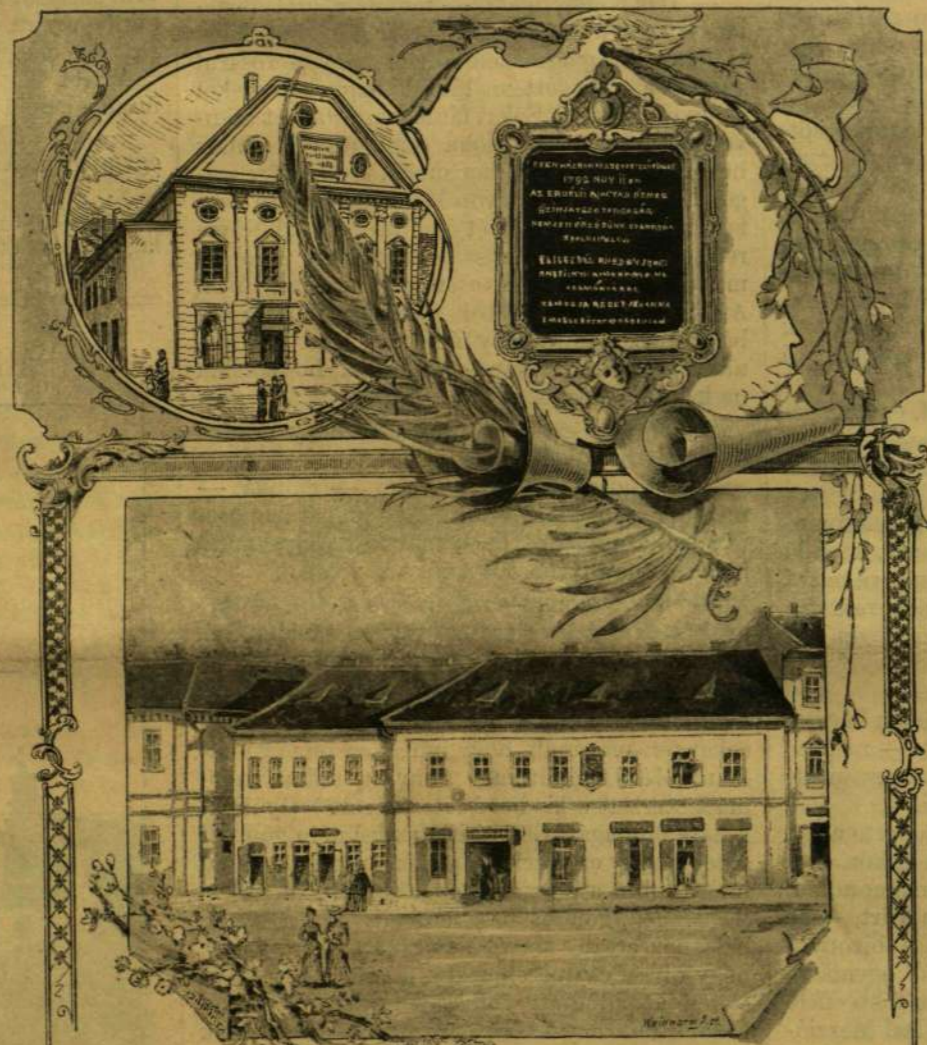
Leggyakoribb foglalkozási mód közöttök a művészet ápolása. Igen sokan vannak jelenleg, a kik különösen a festészetben nem csekély gyakorlottságot és ügyességet tanúsítanak. Különösen ügyes festők és rajzoló Viktoria, az angol királynő leánya, Frigyes német császár özvegye és Stefánia, Rudolf trónörökös özvegye. Maga az öreg angol királynő, továbbá a spanyol uralkodó királynő, a badeni és a mecklenburg-strelitzi nagy hercegnő, József főherceg neje és leányai, Battenberg Lajos herceg neje, hesseni Viktoria hercegnő szintén ügyes festők. Beatrix angol hercegnő, Battenberg Henrik herceg neje, mint aquarell-festő s a jelenlegi német császár, Augustus Viktoria, porcellán festésével tűnik ki. Szobrászattal már kevesebben foglalkoznak, de Frigyes német császár özvegye ebben is szép eredményeket mutathat fel s különösen dicsérik anyósáról, Augustus császárnőről készített szobrát, mely Babelsbergben van.

Legelterjedtebb közöttük a zene szeretete. Ma már minden hercegleány tud valamit játszani s igen sok a virtuozitás emelkedik. Különösen szenvedélyes zenekedvelők az angol királyi család nőtagjai. Maga Viktoria királynő régebben kiválóan zongorázott; leánya, Frigyes német császár özvegye ma is virtuoz ebben. Frigyes Károly herceg neje több zeneművet szerzett, hasonlóképpen a mecklenburg-strelitzi nagyhercegnő, ki egyúttal a zenetörténelemben is igen jártas.

A legtöbb fejedelmi nő többé-kevésbé irodalommal is foglalkozik. Leginkább ismert e tekintetben a román királyné, ki „Carmen Sylva” név alatt egész sereget művet adott ki. Viktoria angol királynő is szorgalmas író s mondják, hogy Erzsébet magyar királyasszony is sokat ír, de iratait, költeményeit nem bocsátja nyilvánosságra. Leányának, Mária Valéria főhercegnőnek már több költeménye a lapokban is megjelent. Battenberg Lajos herceg neje és Konstantin Konstantinovic nagyherceg neje

is sokat írtak. Szorgalmas és tudós író nő továbbá az olasz királyné, ki a színházi előadásokról rendszeren bírálatokat ír, de ezeket, valamint nemzetgazdasági tanulmányait többnyire zárva tartja. Ez a királyné e mellett kiváló nyelvtudós is, csaknem minden európai művelt nyelven folyékonyan beszél. Megemlíthjük egyúttal, hogy Viktoria angol királynő különösen szereti a plattdeutsch nyelvjárást s annyira otthonos abban, hogy Reuter és Groth Claus műveit könnyen olvassa.

Sok fejedelmi nő foglalkozik továbbá a betegek és nyomorultak ápolásával. Augustus német császárné előszeretettel keresi fel a kórházakat s mindig segít a betegekben. Szászország, Württemberg, Portugál és Spanyolország királynéi is sok idejüket fordítják a betegek ápolására, s az angol királyné harmadik leánya, Lorne marquis neje, híres arról, hogy a legveszélyesebb ragályos bajoktól sem fél; nővére a schleswig-holsteini hercegnő pedig képzett ápolónő, ki Londonban már többször tartott nyilvános előadást a betegek ápolásáról.



Bizam rajza.

AZ ERDÉLYI SZÍNÉSZET SZÁZ ESZTENDŐS JUBILEUMA.

A kolozsvári nemzeti színház. — Az emléktábla, melyely a Rhédey-házat megjelölték. — A Rhédey-ház, melyben száz év előtt az első magyar színi előadást tartották.

A női kézimunkákban igen ügyes Frigyes német császár özvegye, ki leányainak kelengyét részben sajátkezűleg készítette. Híresek e tekintetben a dán király leányai is, az orosz császárné, a walesi hercegné és a cumberlandi hercegné, kiket alig lehet otthon másként látni, mint kézimunkát dolgozva. A belga királyné igen ügyes csipkekészítő s a svéd trónörökös neje kitűnő szakács, régebben nagytanyán, I. Vilmos német császárnak kezevel eledeleit igen gyakran csinálta sajátkezűleg.

Vannak továbbá oly fejedelmi nők, kik a lovaslást és vadászatot nagyon szeretik. Erzsébet magyar királyné tudvalegleg kitűnő lovas volt, de most inkább gyalogolni szeret s mint turista a nők között ritkítja párját. Igen ügyes lovas nővére is, a nápolyi exkirály neje, ki Párisban lakik s kit mindig ott lehet látni az Auteuilban vagy Longchampsban tartott lóversenyeken. Szveddeléyes lovasok még a massai hercegné és a walesi herceg neje s régebben híres volt Eugénia francia császárné is, ki nem egyszer merész ugratásokat is tett lóháton.

Stefániaőról, Rudolf trónörökös özvegyéről mondják, hogy kiváló mulatsága telik abban,

hogy kis leányának bábukat készít, s Viktoria angol királynőről, ki különben is igen jó háziasszony, tudva van, hogy a földművelésre gondosan felügyel s jelentékeny eredményeket tud e tekintetben felmutatni.

Láthatjuk tehát, hogy a fejedelmi nők foglalkozása csaknem mindenre kiterjed, a mivel jelenleg a polgári nők is foglalkozni szoktak.

EGYVELEG.

* Az órágepezet mozgásba hozatalára szükséges erő aránylag igen csekély. Egy két gramm súlyú rugó 40 óráig képes mozgatni a mutatókat, habár ezek egy másodpercben átlag ötször mozognak s így egy nap, ha átmérőjük 17 milliméternyi 34, egy év alatt 12,000 km. hosszú utat tesznek meg. Egy lóerővel 270 millió órát lehetne mozgásba tartani, tehát csaknem minden zsebrórá, a mely jelenleg van.

* A légújvaló legmagasabbra emelkedett eddig Glaisher 1862 szept. 5-én. Midőn 8838 méter magasságot mért meg, elájult s így nem tudhatta meg, hogy hajtója nem ment-e még feljebb. A múlt században (1783) Charles 3000 méter magasságban érte el a legmagasabb csúcsot, ebben a században 7000 méternél magasabbra Glaisher kivételével csak kétszer jutottak, 1804-ben Gay-Lussac 7016 méternyire s 1874-ben Tissandier s társai 8600 méter magasra.

* Apró tevék. Perzsiában van egy törpe tevéfaj, mely átlag egy méter magas s 22—23 kilogramm súlyú.

* Új üzlet. Roberts János billiárd virtuóz művész-körutat tesz Dél-Afrikában, Ausztráliában és Kelet-Indiában, nyilvános billiárd-játékokat tartva. Előadásai az összes költségek levonása után egy év alatt 45,000 forint tiszta jövedelmet hajtottak.

* A kölni víz feltalálásának dicsőségét már eddig 28 kölni gyáros és más lakos igyekezett magának tulajdonítani.

* Pompás új könyvtár épületet állítottak fel Florenzben. A könyvtár nyilvános lesz, minden olasz munkát megszereznek belé s két millió kötetre lesz hely benne. Florenz híres szülőitei, Galilaei, Dante, Machiavelli és Michelangelo külön termeket nyernek, melyekben csak az ő műveik, reliquiáik s a rájuk vonatkozó művek lesznek meg.

* Franciaország népességének csökkenéséről megdöbbentő adatokat közöl a hivatalos statisztika, mely szerint a házasságok évről-évre apadnak, még pedig a következő arányokban. Új házasság kötöttet 1884-ben 289,555, azóta folyvást kevesebb, úgy hogy 1890-ben már csak 269,332, vagyis ez adatok szerint még 1884-ben 1000 lakosra nyolc, az 1890-ik évben pedig már csak hat új házasság esett.

* Hány kiadást ért a „Don Quijote”? Erre nézve egy spanyol lap a következő adatokat közli. 277 esztendeje, hogy Cervantes halhatatlan műve, az „El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha” első része nyomtatásban megjelent. Azóta összesen, eredetiben és fordításban, nem kevesebb mint 1334 kiadást ért. Ebből a példátlan nagy számból a kiadásoknak 528 spanyol, 304 angol, 179 francia, 99 olasz, 84 portugál, 85 német, 18 svéd, 9 lengyel, 8 dán, 6 orosz, 5 görög, 3 oláh, 4 catalán, 1 bász és 1 latin, vagyis összesen ezer háromszáz harmincegy. Ehhez azonban elmulasztotta az illető lap oda számítani a magyar kiadásokat is, melyekről azonban valószínűleg tudomása sem volt.

* A Jezsuita-rendnek, mely csak közelebb választotta meg új generálisát, jelenleg összesen 12,927 tagja van.

* A hang megerősítése végett az énekesek különféle ételeket és italokat használnak: Sontagh Henriette szardíniát, Desperre asszony forró vizet, Cruvelli veres bort, Patti Adelin selters vizet, Nilson Krisztina söröt, Cabol körét, Trebelli szamócát, Borghi-Mamo tüszentés előidézése végett tabakot, Dorus-Gras hideg húst, Sabatt, a svéd tenor paprikát. Kindermann előadás előtt szilvanedvet szoptatott s Berk hosszabb ideig egy szót sem szolt.

ÖZVEGY SZÁSZ KÁROLYNÉ,

A «KÉT PÜSPÖK ANYJA».

1806—1892.

Ha igaz a példabeszéddé vált régi mondás, hogy a halál az élet bírálata — mert a halálnál összegeződik az egész élet folyamata s arról csak teljes befejeztelvel lehet bírálatot mondani: — talán megközelítő igazsággal mondhatjuk azt, hogy egy (jól szerkesztett) halotti gyászjelentés is a befejezett életnek hű tükré, mely annak körvonalait elég világosan nyújtja arra, hogy a kik lefolyásának tanúi voltak, a körvonalakat kiegészíthessék s mint egy vázlatrajzot, a részletekkel és árnyékokkal megeleveníthessék.

Előttünk fekszik egy hosszú életet befejező halálról szóló gyászjelentés, mely e lapok is közöttük előtűnt két héttel (v. U. e. 1892 évi 45. szám.) S ez a lap megmutatja nekünk e befejezett élet körvonalait, legfőbb eseményei emlékét, ritka hosszúságát, az annak lefolyása alatt történt családi képződést világos képen. E kép mutatja nekünk, hogy e hosszú élet, az emberi életnek — a Mózesnek tulajdonított XC. Zsoltárban megígért — 70—80 évi határt jóval túlhaladó 87 évre terjedt s rajta s CXXVIII. zsoltárban foglalt ígért is gazdagon teljesedett: «feleséged mint a termő szőlő a te házában, fiaid mint az olajfának ágai asztalod körül», mert egy leány és öt fiu gyermekében, egy előtte elhalt veje és menyében, négy élő menyében, huszonöt unokájában, ezek közül hétnek házasságában s tizenkét szépunokában, kik gyászjelentésében 54-en, mind siratják halálát: oly koszorú fonódott körülötte, a milyten ritka anyának ösz fürteire ad a kegyes gondviselés, s a kiknek nemcsak számában, hanem másod s harmad izzig oly boldog családi életében is öröme és boldogsága telt — szeretni a késő vénségben is meg nem szűnt anyai szívnek. A sorok közt olvassuk a köztudomású és sokszor emlegetettényt, hogy a történelemben talán páratlan szerencse is koronázta vénségét, hogy két püspöknek lehetett anyja, s miután egyik fiának a másik által fölavattatásán jelen lehetett, még hét teljes évet élvezte ezt a ritka örömet, évről-évre szaporodó szépunokáinak látása által még növelte.

De oly hosszú és boldog élet sem lehet fájdalom és csapások nélkül, s a gyászjelentésből olvassuk, hogy a boldogult 28 évi páratlanul boldog házasság után 40 évi özvgységet élt. Pedig más csapások is érték. Korán, 8 éves korában maradt egészen árván; három gyermeke kis korban halt el; derek veje s egyik kedves menyé, néhány unokája s szépunokája halála késő age korát szomorította. De mindegyre a hosszú, gyászos özvegyes borította a legsűrűbb és legsötétebb fátyol, — míg az idő és gyermekei szeretete, unokáiban s azok sarjdekáiban való öröme végre ezt is enyhítette (bár soha sem felejtethette!) megaranyozva szép öregségét, mint a lemenő nap felhői közül is kilövellő bucsuzó sugárút s magokat a felhőket is megaranyozta.

Mindezt kiolvashatjuk a gyászjelentés soraiból s a sorok közül. De a mit semmi gyászjelentés nem mondhat el, az a halottnak belső élete, jelleme, szíve nemessége, s egész egyénisége, mely kiválóbbá tette őt az asszonyok közül, mint életének — szintén ritka — külső történetei és viszonyai. Most ezeket is igyekezzünk vázolni s belőlök hű emléket állítani áldott emlékezetének.

Először is jegyezzük meg, hogy a két magyar református püspök anyja németnek és mellesken megjegyezzve r. katolikusnak született. Atyja Münstermann János (kolozsvári es. kir. főhermencezados) ausztriai, — anyja Libich Franciska németországi eredetű németek (nem erdélyi szászok) s katolikusok voltak; s öt gyermekök is — kik közt ő a negyedik volt, — e nyelvben és vallásban nevelkedtek.

Fanni 1806 február 25-ikén született Kolozsvárt, s nyolc éves volt, mikor 1814-ben apja és anyja hamar egymás után elhunyt, az árvák jó embere gondjaira szorultak. Fannit, kit, úgy látszik, különös kedvesség különböztetett meg, az előkelő Győrfi család vette magához, melynek körében nyolc évig, kedvességben, ügyességben növekedve, otthonát találta. 16 éves korában, a nemeslelkű b. Kemény Lászlóné megismervén és megszeretvén a már felferdült nyájias, kedves gyermeket, hasonló koru leánya, Katalin (később b. Splényi Mihályné), mellé fogadta társul azzal az ígérlettel, hogy mint saját gyermeket fogja tartani s annak idején, ha szerencséje akad, ki is házasítani, mint a magát.

Akadtt is nem sokára. Szász Károly, a nagyenyedi Bethlen-főiskola fiatal, jeles, gyorsan híres és közkedvelőre emelkedett jogtanára, kit Enyed (akkoriban egyik szellemi központ), s nagy vidékének előkelő világa s szellemi és születési arisztokráciája: a Telekiek, Kemények, Bánffyak, Zeyek tárt karokkal és szívvel fogad-

ból ítélje meg a leány szívét s iránta való szerelmét. 1825 augusztus 12-én esküdtek örök hűséget egymásnak, miután a már akkorra a magyar főúri családok körében egészen magyarrá vált leány, a r. kath. vallásról, völegénye kedvéért — az akkor még létezhet hatheti oktatás bátor lélekkel kiállott székaturai után — a református vallásra tért át, melyet a buzgó, vallásos Kemény-család körében úgy is volt alkalma megismerni és megkedvelni.

Életük e naptól fogva oly egygyé forrott, hogy egyiknek életét a másikétől, nem hogy elbeszélni, de gondolatban sem lehet elválasztani, és mivel a hírvében, tudományos, társadalmi és politikai tevékenységben egyre növekedő Szász Károly életét ez alkalommal esetelni nem szándékosunk: a nőül is csak belső szív-élete s családi köre vonatkozásaiban akarunk szólni. A jó, — s tegyük hozzá: boldog — nőnek nincs történetek. Huszonnyolc évre terjedt házasságuknak összesen kilencz gyermek volt a gyümölcse, kik közül a második s a két utolsó, kis korukban haltak meg, és az utolsó majdnem anyját is magával vitte, hat pedig, egy leány (a legidősb) s öt fiu emberkört érték, családokat alapítottak s anyjokat mind túlélték. Neveltetésökben mit köszönnek országos hírű, kitűnő atyjoknak?

Azt mondhatnók: mindent, ha azt nem kellene mondanunk, hogy anyjoknak épen annyit. Nem ritkán esik, hogy jeles, sőt kitűnő apáknak selejtes gyermekei vannak; de tán, soha, hogy derek anyák hitvány gyermekeket neveljenek. Ha ész és jellemet apjuktól örökölnék is a gyermekek, kedélyt, lelkületet és sokszor jellemet is anyjuktól. S a Szász Károly gyermekeit apjuk tanította fáradhatatlan gondnal, s nagy tudományánál nagyobb jellemének is igyekezett őket osztozó örökösévé tenni, de kedélyök, családiasságuk, érzelmességök, munkásságuk nevelő hatását jó részben anyjuktól nyerték. E tulajdonokban Szásznak nem volt párja. A háztartásban rendet tartani, a növekedő család szükségéről szorgos munkássággal s szigorú takarékosággal gondoskodni, gyermekeiket szeretettel, nyájassággal fegyelmezni, férjét bálványozásig szeretni s észbeli fölénye mellett is vezetni az életben, támogatni gyermekei nevelésében: kevés nő és anya tudta úgy, mint Szászné.



Dunyk átvék fényképe után.

ÖZVEGY SZÁSZ KÁROLYNÉ.

tanak, kit a fogékony tanuló ifjúság még oly kitűnő tanárok mellett is, mint Köteles és Hegedüs Sámuel, Herepei Ádám és Károly, később Zeyk Miklós és Mihályi Károly, lelkesedéssel tudott ünnepegni, ki már fiatalon Erdély első jogtudósának volt elismervé, — egy a gáldi kastélyban tett látogatás alkalmával meglátta, megismerte, megszerette a talán nem feltűnő szépségű, de bájos, kedves, szemérmes s házias, gondos szűzet, kit sokszor hasonlított a Werther Lottijához, mikor kényeret szeldel a gyermekesopornak, s attól fogva mint a bírál családának s neveltjének mindig szívesen látott vendége, vasárnapjait rendszeren ott töltötte a szentimrei térré, a Maros szép völgyére lenező, gyönyörű fekvésű gáldi kastélyban, hol egykor a hős Kemény Simon, barátja Hunyadi János páncezlát s fegyverzetét ott fejtte fel s magát a hazáért s vézeréért nemessen feláldozta. Itt tárták fel szíveiket — e nemes szíveket — egymásnak, s a család ma is erkeikével őriz egy naiv szerelmes levelet, melyben a 19 éves Fanni két gerliczet köszön meg 25 éves széptevőjének, s elmondja, hányszor csókolja meg azokat naponként, s mint éteti szájából, mintha sejtene, hogy az ifju próbául küldötte neki a szerelem e madarait, hogy azokkal való bánásból és gondjából

féssorné egyenrangú társul, szeretett és tisztelt barátneul volt elismerve mindnyájok által és egyaránt birta e művelt és fenkölt szellemű nők s országos hírű kitűnő ferjeik tisztelétét, és rokonszenvét. Pedig ő gyermekeit maga tanította olvasni, maga varrta fémernőiket, föltozta ócska ruháikat, kötögette harisnyáikat, főzött a konyhán, font keresek gusztyán, barátneul, Vajdáné és Herepeiné társaságában; de ismervé a magyar és német irodalom jeles termekéit, széles olvasottsága mellett, a lelkes magyar asszonyok érdeklődésével kísérte a közélet és politika mozgalmait is a nélkül, hogy házi állását s otthona bensőségét megzavartatni engedte volna, akár a társaság, akár a közélet hullámzásai által. Otthon a társaság, oly nyájias, élénk, tevékeny, mint okos, sőt szellemes volt, hogy korét társalgása által ép anyira elevenítette, mint példája által nemesítette.

Voltak időszakok, mikor otthonában a férj, gyermekei körében az apa szerepét is veslme s annak köteleseit is teljesítenie kelle. Szász Károly az örökre emlékeztetés 1834—5-iki erdélyi országgyűlésen b. Wesselényi Miklóssal, id. gr. Bethlen Jánosossal és b. Kemény Dénessel osztozott az ellenzéki vezérségben; az országgyűlés által az ország sérelmei ügyében Ferencz

császárhoz harmadmagával követségül Bécsbe küldetett (nagy dolog, nagy út volt az akkor!) — majd fejeztével járó felségértési porbe vonatott, tanári állása kérdésessé tétetett; 1844-ben gr. Teleki Domokossal félévig tartó külföldi tanulmány-utat tett; 1848-ban b. Eötvös által államtitkárral hivatván meg, a forradalom után bujdosásba kelle mennie, majd Haynau vértörvényszéke elé állítottatott: oly időszakok, melyek a nő és anya erélyét, eszélyét, gondosságát ugyancsak próbára tették.

Haynau által (daczból, 207-ed magával) fömentetvén, Szász Károly 1850 végén családjával Erdélybe vonult vissza s Enyed földulva levén, az erdélyi refognátus egyházat kormányzó főkonsistorium által a marosvásárhelyi főiskolához rendeltetett tanárral, hol régi, hű barátja, b. Kemény Pál házánál s családjá körében talált menedéket egész családjával. Itt érte el a még nem egészen 56 éves, erőteljes, de a forradalom gyászos kimenetele s a haza sorsa fölötti bánat által megtört férfit 1853 október 25-én a halál. E nap reggelén érte őt váratlanul egy szélhűdés, s estére kialudt a fényes szellem, a világító fátyla lángja. E csapás földig sújtotta a férjéhez életénél jobban ragaszkodó, őt imádásig szerető, egészen benne élő nőt. De az anya meggyőzte a feleséget is.

Hat gyermeke közül csak a két idősebb lépett ki az apai házból s készített új, szerény fészket magának; a harmadik még csak kezdette próbálgatni ön állósága szárnyait. De a három kisebb, — nevelésük még befejezetlen lévén, — egészen a szülői karok vezetésére és oltalmára — s az apa meghalván — egyedül az özvegy anyáéra volt utasítva. Az elhunyt apa előkelő barátai, a család sorsa iránt melegen érdeklődő néhány főrangú családfi, b. Kemény Ferenc kezdeményezésére, több évi időre, míg a három kisebb fiú iskoláit végzi s az életbe lépve, kenyerét megszeresheti, bizonyos összeget kötelezett a csekély tanári nyugdíjára szorított özvegynek gyermekei nevelése és elhelyezése céljából való segélyezésére. E segélyben erőt nyert az anya, még neveletlen gyermekei érdekében, özvegyi gyászát szívében viselve is, élni és munkálkodni; s elnyomva sebezett szive vérzését, visszafojtva omló könnyeit, árva gyermekei körében fentartó orszópól s vezérszövetségül állani. S ettől a perzstől fogva, ezzel az elhatározással férje emléke iránti hűségét gyermekei nevelésével és boldogításával kívánta bebizonyítani. Nemes elhatározását Isten kegyelme támogatta és siker koronázta. Maga, először — időközben szintén özvegyen maradt legidősebb fiához költözött Kézdi-Vásárhelyre, — harmadik fiát tengerész iskolába, a negyediket a kolozsvári teológiai intézetbe, az ötödiket a nagyenyedi gimnáziumba küldötte, tanulmányaik folytatására és befejezésére.

Az évek multak. Az özvegy fájdalma nem enyhült, szive sebére a felejtés kérgét nem vont, de gyermekei nevelésére és boldogítására épen e fájdalom tárgyának emlékéből merített új, meg új erőt. Gyermekei növekedtek, állásokba jutottak, s anyjokat egymás után ölelték saját házi körökbe. Anyjok egymás után, többkevesebb évig lakott hol egyik, hol másik gyermekénél, mindig annál, a hol leginkább szükség volt az ő tanácsadó, vezető bölcsesége, költözve, mint az anyamadar, szárnyaival fedezve egyiket és másikat és mindeniket, és sehol nem állva gátul a házi boldogságnak, sem anyagilag a ház terhére nem esve, mert saját csekély jövedelme az ő még csekélyebb személyes szükségéi kielégítésére elég volt, sőt inkább e részben is segítve, a hol szükségét látta annak.

Gyermekei mind elhelyezve, boldog házasságokban családokat alkotva, az idő lassan, de folytonosan halvány fátyollal borította a gyász-fekete özvegyi fátyolt, s a hű és egyre sajnó emlékezet nem gátolta a nőt, hogy boldog anyának ne érezze, ne valja magát, ne legyen büszke gyermekeinek iránta való hódolatos tiszteletére s ne gyönyörködjék unokáinak egyre növekedő számában, szépségében, jóságában.

Abból a 39 évből s néhány napból, melyre özvegyesége terjedt, talán egy negyedszázad eltelt, míg a bánat tengerének hullámai annyira eszlapultak, hogy az agy ne életében jöttek órák, napok, melyekben szíve nem fájt, s esze nem a marosvásárhelyi temető sírhantja fölött borogott, hanem gyermekei és unokái arcán boldog mosolyban derengett.



Ellinger Ede pillanatszerű fényképe után.
GRÓF SZAPÁRY GYULA LEMONDÁSA A FÖRENDIHÁZ NOVEMBER 9-IKI ÜLÉSÉBEN.

Hajló kora, gyöngülő évei Pécsen lakó Gyula fiánál érték; s ekkor az öreg asszonyt meglepte az ellenállhatatlan vágy, hogy szülőhelyére s a drága sír közelébe térjen vissza, a melybe, ha örjára út, temetkezni vágyott.

Most Domokos és neje fogadták ölelő karokkal; özvegy egyetlen leánya — saját gyermekei elhelyezve s önálló családdal levén — szintén követte oda s utolsó éveinek hű és önfeláldozó ápolója lön. Végéig így az összes testvérek kötelességét magokra vett két gyermeke, s egyik menyje körében töltve, időnként többi gyermekei és unokái látogatása által is örömeztetve, boldognak érezte s mondhatta magát.

A «szép öreg asszony»-t a muló évek egyre szebbé és szebbé tették; még akkor is, mikor lábái gyengülte miatt, járni nem tudván, az ágyon kívül csak «karikás karszékekben ült az öregné» — az övéi szerete s a közisztület által édesített boldog élet — s a rég elköltözött, soha nem felejtett drága férjével való találkozás reménye, menyjei dícsfénnyel hintett homlokára. Szellemét s kezeit a vénség sem hagyta pihenni; közel s távollevő szeretteire gondolt, lélekben köztük élt mindig; szórakozást csak az olvasásban s a virágok szeretetében keresett; leány-unokái és szépunokái mindenike számára valahai kelengyékhez apró tárgyakat, csipkéket kötött, horgolt s ábrándjaiban a marosvásárhelyi virágos zöld sír felett merengett.

Utolsó napjait halálos ágynál összegyülekezett összes gyermekei s néhány unokájának látása édesítette meg, s egy utolsó napi eszméletlenség után, de a halálvergődés kínjai nélkül, a gyászjelentés szavai szerint «az olaja fogytán elalvó mécshez hasonló csöndes elhunással» mult ki, f. é. október hó 30-án d. u. 3 óra 25 perczkor, férje halálának 39-ik évfordulója után alig 5 nappal.

A hozzá oly kegyelmes gondviselés csak azt az egyetlen utolsó kegyet tagadta meg tőle, hogy épen ez évforduló napján s órájában egyesülhessen földi élete társával az égben. De az idő örök óráján napok és órák, perczek nem számítnak. Most már örökre egyesültek s po-raik együtt nyugosznak a sírban, mely fölött 54 tagból álló családjának kegyelele virraszt — s az őt ismerők ezreinek áldó sohaja leng.

— á — r —

A SZAPÁRY-KORMÁNY LEMONDÁSÁNAK BEJELENTÉSE A FÖRENDIHÁZBAN.

Gróf Szapáry Gyula f. hó 9-dikén jelentette be a törvényhozás két házának az ő vezetése alatt működött kormány lemondását, melyet a király ő felsége máj 6-dikán végleg elfogadott.

A képviselőház tagjai a nagy változást megillető nagy érdeklődéssel jelentek meg a lemondást tudomásul vevő ülésre. Mondhatni, zsufaltságig megtelt az egész ház, maga a terem képviselőkkel, a karzatok pedig hallgató közönséggel, melynek igen nagy része künn rekedt, nem lévén elég hely a házban ennyi nép befogadására. Szóval a képviselőház és egész kör-

nyéke szokatlan nagy élénkség színhelye volt e napon. Annál néptelenebb volt a főrendiek háza, különösen föltűnt sokaknak, hogy jobboldalon a főpapság padjai egészen üresek voltak.

Gróf Szapáry mind a két házban ugyanazon módon, sőt ugyanazon szövegezéssel adta elő a kormányválságnak úgy okait, mint lefolyását. E beszédre a képviselőházban az ellenzéki pártok vezetői megtették a maguk megjegyzéseit kiki a maga szempontjai és pártállása szerint mondván véleményét a lelépő kormány fölött s hangoztatván kívánságait és várakozását a leendő kormány iránt.

Ezzel ellentétben a főrendiház a mily néptelen, épen olyan hangtalan is volt. Mintha puszta formai szertartás lett volna az egész. Véget is ért csakhamar az ülés. Alig jutott elég ideje a fényképezőnek arra, hogy a nevezetes ülés képét hirtelen fölfoghassa gépjével. Bezzeg másképen volt a képviselőházban. Ott ideje elég volt, de helye alig jutott a pillanatok alatt oly sokra képes szerszámmak, hogy alkalmal pontról foghassa üveges csöve elé az egymás hátán szorongó, s igen mozgalmas sokaságot.

A főrendiház ülését ábrázoló képünkön első tekintetre szembevetünk szokott helyén gróf Szapáry Gyula, a mint felállva épen beszédét tartja. Őtöle balra Wekerle Sándor és Szilágyi Dezső miniszterek foglaltak helyet, míg a miniszteri székek következő harmas szakaszában b. Fejérváry, Lukács Béla és Josipovich miniszterek voltak láthatók. Fejérváry Géza báró a fölvétel idején épen ide-oda mozogván, képe elmosódott; míg a szemben lévő székeken ülő gróf Csáky Albin és gróf Bethlen András minisztereket a fényképező gép csak hátulról tüntethette föl, az utóbbinak azonban részben arca is látható a pillanatszerű fényképen. Az elnöki széken ülő Szilágyi Józsefet is csak homályosan tünteti föl fényképünk, úgy szintén a töle balra ülő jegyzőt, Gál Józsefet, ki mellett Ribáry József főrendiházi tag alakja ismerhető fel, a mint jobb kezét füléhez tartva nagy figyelemmel hallgatja gr. Szapáry beszédét. Ribáry mögött Szerencs János, a főrendiház elnöki titkára áll, mellette pedig Maszák Húgó naplószerkesztő ül egy kis asztalnál. A miniszterek háttamögött levő baloldali padokban közvetlen Wekerle miniszter mögött gr. Zichy Ferenc tünik föl, (a mellette ülő arca már nem ismerhető föl), míg Szilágyi Dezső mögött a harmadik padosorban Szász Károlyreformátus püspök ül, figyelemmel hallgatva a búcsúzó miniszterelnök szavait. A főrendiház többi jelenlevő tagja alig ismerhető fel a képen: mert ezen a napon a nap kevésbé kedvezően ragyogott gr. Szapáry Gyula búcsúzósi jelenetének megörökítésére, s így meg kell elégednünk azzal, hogy olvasóinknak e búcsúzósi csak homályos képet nyújthassunk. Az elnöki szék alatt ülő gyorsírók ugyan igen buzgón dolgoznak, hogy gr. Szapáry szavait lehető világosan adják vissza a nagy közönség részére, de a fényképező gépnek ez a homályos világítás mellett kevésbé sikerülhetett.

E rövid és gyér látogatottságú üléssel végleg be volt fejezve Szapáry Gyula gróf kormányzásának harmadfélre terjedt korszaka.

AZ ERDÉLYI SZINÉSZET SZÁZÉVES ÜNNEPE.

A magyar színészet első meggyökeresedésének százéves fordulóját Kolozsvárt szép ünnepélyekkel ülték meg. Nagy számú vendég gyűlt össze, s mindenki igyekezett hozzájárulni, hogy az ünnepélyt és hangulatot emeljék. Az egész lakosság részt vett az ünnepben. A vendégek fogadása, a meghívott hatóságok és testületek küldötteinek érkezése szokatlan élénkséget okozott. A rendezőség mindenkit előzékenyen fogadott és kényelmesen szállásolt el. Ott volt Erdély előkelősége, és sokan Magyarország távoli vidékeiről is. Képviselve volt a főrendiház, Budapest fővárosa, az erdélyi megyék, Szolnok és Szilágymege, Arad, Debreczen, Nagy-Várád, Szatmár, Zilah, az akadémia Zichy Antal által, a Kisfaludy-társaság, a Petöfi-társaság, a magyar történelmi társulat, a budapesti színházak és több vidéki szintársulat, vidéki kulturgyletek, az orsz. magyar színészegylet, a sajtó, stb. Kolozsvár minden testülete és egylete, szám szerint 40-nél is több.

Szép őszi idő kedvezett. November 11-ikén délután leleplezték le a Rhédey házban — a hol első elő-



Streliaky fényképe után.
KURY KLÁRA MINT DENISE
«NEBÁNTSVIRÁG.»

adásokat tartották — az emléktáblát. A megyeházából vonultak oda. A küldöttek nagyrészt díszruhában jelentek meg. A több ezer főnyi közönség között a rendet az egyetemi ifjúság tartotta fenn.

Miután a kolozsvári dalkör elénekelt a himnuszt, Gyarmathy Miklós alispán ünnepi beszédet mondott, megemlékezve a kolozsvári színészet száz éves múltjáról, Katona Józsefről és a magyar drámairodalom oszlopairól, a magyar színészet fejlődéséről, miközben zajos éljenzés közt lehullt a lepel az emléktábláról.

A rokokó-ülések, fekete svéd gránit emléktábla felirata ez: «Ebben a házban kezdte meg előadásait 1792 nov. 11-én az erdélyi magyar nemes színjátszó társaság nyelvünk dicsőségére és a nemzeti tiszta érzés gyarapítására. Ennek emlékére helyezte ide e táblát a százéves ünnepet rendező bizottság 1892 nov. 11-én, a ház tulajdonosa, br. Horváth Odónné gr. Rhédey Johanna nemes adományából.» A beszéd után Náday Ferenc a nemzeti színház, Zilahy Gyula az opera nevében köszörintették meg az emléktáblát.

A leleplezés után, az ünnepi közönség délelőtt 11 órakor a városi háza termébe gyülekezett, hol az «Erdélyi irodalmi társaság» tartotta díszülését, Kun Géza gróf elnökele alatt, kinek megnyitó beszéde után Ferenczy Zoltán olvasta föl «A kolozsvári magyar színészet történetének vázlatá 1821-ig» című értekezését, majd Csernatóni Gyula «Katona József emlékezete» című tanulmányát; végül E. Kovács Gyula szavalt a «Dicsőköltemény az erdélyi színészet százéves jubileumára» versét. Az összes

felolvasásokat «Emlékkönyv» című 48 oldalnyi füzetben adta ki az «Erdélyi irodalmi társaság.»

Délután két órakor fényes díszelő volt a városi vígadó nagyszobájában, számos felköszöntővel. Itt olvasták föl az üdvözlő sürgönyöket is.

A legünnepélyesebb rész a nemzeti színház díszelőadása volt. A fényesen kivilágított nézőtérben megjelent Erdély egész előkelősége, a küldötségekkel egyetemben. Az előadás Káldy Gyula ünnepi nyitányával kezdődött, a szerző vezetésére alatt. A műben sok szép régi magyar motívum van; különösen a Rákóczy-nóta tetszett nagyon. Aztán Ditróiné E. Mari asszony szavalt a Jókai Mór ünnepi prólogusát. A költeményben levő hazafias vonatkozásokat a közönség zajos tapsal és «Úgy van!» felkiáltásokkal kísérte. A két utolsó vers így hangzik:

A szellemmel nem küzd meg más, csak a szellem, Erőszak és árnyán nem győzhet az ellen.
A szellem erősebb, mint maguk a számok
S a való erősebb, mint a leghőbb álmok.

S a szellem, az elmult század nagy szíllőtte,
Ma már óriás lett; nincs határ előtte.
A hová ez emel, odáig nem érnek
Emberkezek! — örök élte lesz Erdélynek!

A prólogus után következett dr. Ferenczy Zoltán «Száz év előtt» című alkalmi színműve, két képpben. Az első szintársulat története és szereplői jelennek meg ebben a közönség előtt, melyre élénk hatást is tett. A szerzőt mindkét felvonás végén kihívták és tapsolták. Igen jól mulatott a közönség a «Jártas-köttes völegény» című régi vígjátékot, melyet Barcsay fordított a mult század végén. A darab avult nyelvén sem változtattak, a mi növelte a derült hatást. Megyeri Dezső, Szentgyörgyi István, Ráthonyi Ákos, Pusztai Béla, Delli Emma és Szerémi Gizella játszott a kis darabban. Megtapsolták őket, valamint «A magyar dalmáj» egyveleget is, melyet Müller Ottó karnagy régi hazai operákból szerkesztett össze.

Következett az előadás legfényesebb része, a Körner «Zrínyi»-jéből vett előképek. A kolozsvári állandó színházat is ezzel a drámával nyitották meg. A színház alapításában részt vett erdélyi nemesség utódai vettek részt az előképekben, s a rendezést gr. Bély akoné vállalta el. Két képet mutattak be, az esküt és Zrínyi kirohanását. A szép hölgyek, deli ifjak, a gyönyörű régi öltözetek, az arany, a drágakövek ragyogó színeivel gazdag képpben egyesültek. A közönség nem tudott betelni a látvánnyal és sokszor követelte a kárpit felvonását, hogy újra és újra gyönyörködhessek a képekben. A díszelőadást a himnusz fejezte be, melyet az összes dalkörök énekeltek. Az előadást másnap ismételték.

A két jubileumi előadás jövedelmét Ditrói igazgató jótékony célra, a színházi nyugdíjajalra ajánlotta föl. Az összeg 3000 frt körül van.

KURY KLÁRA.

Emlékszem rá, most harmadéve történt, hogy a vígadó kis termében valamelyik zongoraművésznek hangversenyt adott. A műsoron egy új név szerepelt: Kury Klára s utána egy pár kis dal címre következett. A terem zsufaltság megtelt — mint utólag kitudódott — a Kury Klára tisztelőivel. A mint «Klárka», így emlegette őt mindenki, az emelvényre lépett, falrengető tapsba tört ki az arany ifjúság, mely őt a szalonok mulatságaiból ismert és bámulta. S a mikor kisterjedelmű, de rendkívül behizelgő, kellemes hangján elcsicseregte dalait, s ráadásul paján vidám-sággal elkalcazta a Patti Adelina által híressé tett «nevető dal»-t, fölmelengett az egész közönség, a taps általánossá vált s meg a szigorú kritikások arca is földerült. Másnap aztán a lapok is azt mondták: «Ime egy leány, a kit az isten is színésznőnek teremtett!»

Aligha nem ez az első nyilvános szereplés döntött «Klárka» sorsa fölött. Addig is szorgalmasan tanult Paulitól, operaházunk jeles énekművésztől, de ettől fogva el volt jegyezve a színpadnál s igen helyesen, hangjának és egyéniségének megfelelő operett-szerepeket tanult be. Az apa (ismert fővárosi ügyvéd) nehezen határozta el magát, hogy leányát a színpadra eressze, de végre is győzött a leányka ambíciójá, kedve s szívós akarata.

Kury Klára 1890 április 8-án álnév alatt lépett először a színpadra Kolozsvárról a «Tiszt urak a zárdában» című operettben s a műféléstől híres kolozsvári közönséget egy csapásra meghódította. Csakhamar ő lett a színház csillaga, vonzó ereje, a kiért rajongott az egész város. Minden föllépése telt ház előtt folyt le, s a színpad virágos kerté változott, a mint egy-egy újabb szerepet bemutott. De

a színházon kívül sem volt nyugta. Az a ház, a melyben lakott, arról vált nevezetessé, hogy előtte adták a legtöbb éjjeli szerenádot kincses Kolozsvárról.

Budapest fő- és székváros meg régóta nevezetes arról, hogy olyan, mint a moloch, mely magához szív és abszorbeál minden becses, újat és érdekeset, különösen a mi a művészet birodalmában fölmerül. Sorsát Kury Klára sem kerülhette el. Evva Lajos, a népszínház igazgatója, kivetette a halót s az arany halacska fogva maradt. Az idei népszínházi évad első reklámja azt kürtölte világgá, hogy «a népszínház igazgatójának sikerült szerződnetni Kury Klárát a kolozsvári nemzeti színház kedvelt prima-donnáját.» Izgatottan lesté mindenki a kolozsvári csalógnyt s ő jött, megámulatott és hódított.

Első debütje a «Nebántsvirág» operettben volt, Denise szerepében. E szerep, melyet Pálmay Ilka játszott először nálunk, a melyben Judic asszony is föllépett a népszínházban, érdekes összehasonlításokra nyújtott alkalmat. Az a meleg fogadtatás, melyben Kury Klára részesült, azt bizonyítja, hogy az összehasonlítás nem ütött ki hátrányára. A zárdanövendék szenteskedését, a hamis lepel alól kivillanó pajzanságát, életkedvét olyan találat, annyi szeretetreméltósággal állította élnék, hogy



Streliaky fényképe után.
KURY KLÁRA MINT JAVOTTE
«FANCHON ASSZONY LEÁNYA.»

lehetetlen volt gyönyörűség nélkül nézni. S az igaz elismerésnek kellett tartanunk azt a zajos tetszést, mely éneket és játékat egyaránt kísérte. Hasonló sikert ért el a «Fanchon asszony leánya» operettben, mint Javotte, az utcaj énekes leánya, a ki minden hallgatójának a szívét-fejét elbódítja. Egyik képpük ép e szerepben mutatja, arcán a kényes-seprő csókjának nyomával.

Kury Klára e két szerepével gyönyörködötti hetek óta a budapesti publikumot s tulzás nélkül mondhatjuk, hogy ő most a népszínháznak az egyik magne. A hatás, melyet a közönségre gyakorol, nem annyira művészetében van, mint inkább lényében és előadási modorában. Kury Klárának szép alakja, széke haja, érdekes, pikáns arca van, mely még akkor is elragadó, a mikor elfintorítja. Kék szeméből az életkedv, a pajzanság derűje sugárzik s temperamentuma felvillanyoz. Akár tánczol, akár szökdéssel, akár kaczerkodik, minden mozdulata természetes és bájos. Hangja kellemesen csengő szoprán, mely most van fejlődőben.

Szóval az új énekesnő meg van áldva mind azzal a természeti adománnyal, mely egy művészt művésznővé tesz. Ha azt nem is írjuk róla, mint egyik ismeretetője, hogy «a művésznő az édennek egyik földre tévedt sugara», de szívesen elismerjük benne a talentumot. Az operett lengé műzsjája homlokon csókolta őt, fényes jövő vár reá a színpadon.

Dr. Kovács Dénes.



Richter-féle türelem-játékok: Gyötrő szellem, * Körrejtvény, * Pythagoras, Körjáték, Fejtörő stb. a most még mulatságosabb, mint azelőtt, mert az új füzetek a kettős játékok számára is tartalmaznak feladatokat. Valódiak csak a Horgony gyárjeggyel 1 db 35 kr.

Körrejtvény-feladat. — Ezer meg ezer szülő dicsőreleg elismerte a híres Horgony Kőépítő Szekrények

nagy nevelési értékét; jobb és okosabb játék gyermekek, valamint felnőttek számára nem létezik. Legjobb, és a terettség tekintetében vége a legelőbb karácsonyi ajándék kis és na y gyermekeknek. Ezekről, valamint a türelem-játékokról részletezve, „A gyermek legkedveltebb játéka” című képes könyvben található. Ezen könyveket, mely alulról szétől ingyen és bérment. kapható, mindazon szülőknél ajánljuk, kik gyermekeiket igazán érdemes ajándékkal akarják megajándékozni. Minden Kőépítő szekrény, melynek csomagolásán a Horgony gyárjeggyel bírák, közönséges és kiemelt díjazásra hasznavehető; emellett mindig kifejezetten

„Richter-féle Horgony Kőépítő Szekrény”

kérendő és csakis ilyen fogadtassék el, mert ezek felállításánál és 35 kr-tól egészen 3 frt-ig, sőt ezenfelül is, minden f. n. játékoszer-készletében készítenek tartalmat.

Richter F. Ad. és Társa. Első osztrák-magyar ca. és kir. szabad. kőépítő szekrény-gyár. Bécs, I., Nibelungengasse 4. 4979



Osak Horgonyval valódi!



KARÁCSONYI AJÁNDÉK.

(Arcképek karácsonyi megrendelésekhez meliőbb beküldendők.) Az arckép hibátlanul küldetik vissza. Ha hasonlóságot szigorú kezesseg. Továbbá elfogadjuk mindenemű és nagysága egyházi képekfinom és legodonosabb elkészítésére. Számtalan hízelgő, elismerő levél bárki által megtekinthető. Arcképek kivanatra ingyen és bérmentve. jutalomdíjazott műintézete Bécs, II. Grosse Pfarr-gasse Nr. 6. Alapított 1879-ben.

Bodascher Siegfried Alapított 1879-ben.

Megveházak, üléstermek, községi és más hivatali irodák és egyleti helyiségek részére.

Ő felsége a király és ő felsége a királyné olajfestmény - arcképei

az 1879-ben alapított, jutalomdíjazott műtermekben legfinomabban és művészi kiviteiben készítették el. Ő felsége olajfestmény-arcképe magyar lovasági tábornok vagy osztr. gyalog-tábornoki egyenruhában, életnagyság alakban vagy mellképben, természet szerint megrendelhető. Kérdésekre bérmentelt válasz azonnal adatik. Ugyazinté készítetnek bármely beküldött kézzel szerinti arckép után életnagyságú olajfestmény-arcképek (mell-, arcképek és egész alakok), mely arcképek a legszebb szabó-díszít képezik és fölülte alkalmasság hazasági, név- és születésnapjait valamint más ünnepi ajándékok és örök emlékiül szolgálhatnak (különösen elhunytakról).

Legszebb és legelmécsőbb

Budapest, IV., Egyetem-utca 9. sz. a.

LUFT JÓZSEF

dúsán felszerelt fűszer- és csemege-üzlete, a legkiválóbb minőségben szolgál: magyar és francia cognacot, kül- és helyi rumot, théat, thea-süteményt és hasonló csemeget, saját készítményű befőttet, asztali és pecsénye borokat, ásvány-vizeket, déli gyümölcsöket, isletes különlegességeket.

A m. t. hölgylálynak becses tudomására hozom, hogy Budapestben, Deák Ferenc-utca 15. sz. a.

papírvirág-üzletre

salont nyitottam. Folyton új minták, mindennemű alkotás és oktatás. Teljes tisztelettel

Kaufmann Mária. Budapest, Deák Ferenc-utca 15. Bécs, I., Herrengasse 6.

EZREK MENNEK CARLSBADBA,

hogy rossz gyomrunkat kireperálják és újra jól emésztésnek és erre ekkorunk — néha hiába, egy vagyont; pedig azt a célt ottan könyve em- „PEPSIN-BOR” mely az élet meg- segél eléri a emésztési segít — Az én pepsinborom kedves íze, és hatása ki nem marad. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 5 üveg franco külföve 6 frt.

Rozsnyay Máttyás, gyógyszerész, művegyészi laboratoriuma Aradon.

Ugyanott kapható: Vasas chinabor. 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco külföve 6 frt és Serall-arekencős szepöl ellen egy tégely 70 kr., franco külföve 1 frt 5 kr. 4715

Budapest, IV., Károly-utca 3.

WEINWURM ANTAL

fényképész első magyarországi chemigraphiai műintézete Budapest, IV., Károly-utca 3. készit mindennemű czinkedezésű dűcet autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia útján. Alaprajzok, térképek, hű- lőzetek fotolitographiai úton a legutá- nyosab- ban sok- sorosait- natnak. Külön horendezés házonkívül való fény- képfelvéte- lekre.

Legjobb és Leghíresebb Pipere Hőlgypor

La VELOUTINE

Különleges Rizpor BISMUTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

!!Nincs többé köhögés!!

MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN! Dr. med. Fáykiss Szepesi Kárpáti Növénykivonata. Egy üveg ára hasznáti utasítással 75 kr. Egy csomagol 1 dobozal 35 kr. Egy csomagol 1 csomag 20 kr. 50 kr. kis 20 kr.

Czukorka Tea

Tizenöt év óta legjobb eredménytel használták köhögés, rekedtség, has- tarhaus, hőkhurat, náthálás (in- fluenza), szájkemellőség, tüdőgyul- ladás stb. ellen.

!!Nincs többé fejfájás!!

D. Götz „Migraine-pora” huszonöt év óta egyedül, ideges, rheumászert, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtott, mit több ezere menő közönséget nyílvánias bizonyít.

MADRIDI UDVAR

és Baros Gáborné ő exzellenciája feltűnő eredménnyel használt. Egy doboz ára hasznáti utasítással 2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. Eredetiben kapható Fáykiss József nagy Kristóf-hoz címzett gyógyszerészház Budapestben, továbbá Török József gyógyszerészház, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal elküldetnek.

Dr. Lengiel Fr.-féle nyirfabalzsam.

Kir. szab. Svédhonra. 4867 Már magában véve azon növényi nedv, amely a nyirfából kifolyik, ha annak törzset megfúrjuk, emberemlékezet óta mint a legkiválóbb szepölő szer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a fel- találó utasítási szerint, becsomók alakítatik át, csak akkor nyer ugyancsak csodálatos hatást. Ha este magunkra jük vele az arcot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csaknem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, amely ezáltal fehérré és gyöngédé válik. Ezen balzsam kisméltja az arcon a ráncokat és szemhéjreket, ifjú arcunkat, a bőrnek fehérséget, gyöngédéget és üléstét kölcsönöz; a leg- rövidebb idő alatt eltávolítja a szepöl, magfoltot, anyajegyeket, orrvérsegeit, bőrrákot s a bőr minden más egyéb tisztálansá- gait. Ara egy korsónak, használati utasítással együtt, 1 frt 50 kr.

Dr. Lengiel orvosi BENZOE-SZAPPANA

a legalkalmasabb bőrápoló szappan, mely a bőrt gyöngédé- s finomá teszi a hivata van a nyirbalzsam hatását előmozdítani. Ara 60 kr. Kapható minden jobb gyógyszerészházban. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, király-utca 12. — Aradon: Ring S. gyógyszerésznél.

Gyermekek rövidlátók s görbék lesznek ferde ülés miatt a nem alkalmas magasságú asztal és szé- kek-nél, emellettve ajánlom minden családnak az orvosi rendeltetű szerk. új házi iskolapadokat

állítható ülésel és írólappal együtt sítét vagy barna lakkozással, „Keivel”-rend- szer után 1 ülésű 18 frt, 2 ülésű 26 frt. Utánvétel mel- lett szállítja csak WOLF SOMA Budapest,

MAGYAR VASBUTOR-IPAR

Dorottya-utca 2. sz. (V. U.) 5035

Dr. Lengiel Fr.-féle nyirfabalzsam.

Kir. szab. Svédhonra. 4867

Már magában véve azon növényi nedv, amely a nyirfából kifolyik, ha annak törzset megfúrjuk, emberemlékezet óta mint a legkiválóbb szepölő szer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a fel- találó utasítási szerint, becsomók alakítatik át, csak akkor nyer ugyancsak csodálatos hatást. Ha este magunkra jük vele az arcot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csaknem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, amely ezáltal fehérré és gyöngédé válik. Ezen balzsam kisméltja az arcon a ráncokat és szemhéjreket, ifjú arcunkat, a bőrnek fehérséget, gyöngédéget és üléstét kölcsönöz; a leg- rövidebb idő alatt eltávolítja a szepöl, magfoltot, anyajegyeket, orrvérsegeit, bőrrákot s a bőr minden más egyéb tisztálansá- gait. Ara egy korsónak, használati utasítással együtt, 1 frt 50 kr.

Dr. Lengiel orvosi BENZOE-SZAPPANA

a legalkalmasabb bőrápoló szappan, mely a bőrt gyöngédé- s finomá teszi a hivata van a nyirbalzsam hatását előmozdítani. Ara 60 kr. Kapható minden jobb gyógyszerészházban. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, király-utca 12. — Aradon: Ring S. gyógyszerésznél.

MEGJELENT!

A NŐI SZÉPSÉG

Művészetének Tankönyve. D. D. GRÓFNŐ JEGYZETEI UTÁN IRTA BRANKOVITS GYÖRGY.

A másfélszáz lapra terjedő sűrűn nyomott füzet, gazdag bírháza a testi élet és egészség fentartá- sára vonatkozó tanácsoknak és utasításoknak. Biztos tájékoztatást nyújt a legmegbízhatóbb szepítő szerek bevásárlási forrásairól. Az örök szépség tankönyve e könyv, mely e nembn uttörő is: egyetlen magyar szepészeti könyv. Egyedül kapható a „Magyar Nők Lapja” kiadó- hivatalában, Budapest, Kis hid-utca 9. szám, fűzve 80 kr., kemény kötésben 1 frt 20 kr.-ért. A ki pedig a „Magyar Nők Lapja”-ra ¼ évre előfizet 1 frt 50 kr.-ral, az díjtalanul megkapja a „Női Szépség Tankönyvét” 20 kr. szállítási és csomagolási díj melléklésével. 5033

Kitüntetve állami ezüstéremmel, díszoklevéllel és bronzéremmel.

MEZEI EGEREK

tömeges és biztos kipusztítására ajánlom az általam készített és sok előkelő uradalmakban, nagyobb gazdaságokban, ugyazinté több községben, továbbá faiskolákban, meleggyakban és üvegházakban, legjobb sikerrel használt

EGÉRMÉRGET

labdacss alakban. Eddigi tapasztalatok szerint egy holdra 1—1 kiló, mely tartal- maz körülbelül tízezer labdacssot, elegendőnek bizonyult. 100 kiló ára 45 frt, egy 5 kilós láda 3 frt. Bévbe értesítéssel bérmentve szolgálók.

Sipőcz István, gyógyszerész Pécsen, (Baranyamegye).

Hatósági engedély becsatolandó. 4078

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGIOBB HIRNEVŐ ÓRAÜZLETE.



Alapított 1847. Brausweller János Szegeden, Ca. és kir. kiadásilagosan szab. chronometor- és más órák, fűtálalója a reménytel inga-órának, stb. stb.

ÓRAK, EKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltnének.

Legújabb! 4802 Legújabb!

„Intona”

acélhangokkal. változtatható acéljátéklapokkal és korlátlan műsorral. — Ezen új találmány hangszere minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül szaz meg szaz (tetszészerinti zenedarabot lehet játszani) Ara 10 frt, a kótalapak drjba 30 kr.

Megrendelések az árak elől- eges beklűlése mellett vagy utánvétel teljesítetnek. Nagy képes árjegyzék Sternberg Armin és Testv. ingyen és bérmentve!!

Mechan. hangszerekről külön képes árjegyzék. Budapest, VII., Kerepesi-út 36. sz. külön képes árjegyzék. Hangszer-Ipar. Harmonikáról

ISTVÁN BÁCSI NAPTÁRA

vagyis családós házigazdáknak, gazdaszonyoknak, népnevelőknek, hely- ségi előjáróknak, iparosoknak és földmivelőknek való képes kalendárium.

Alapítá 1893. évtre. Szerkeszti MAJER ISTVÁN. Kőhalmi KLIMSTEIN JÓZSEF tanár.

XXXVIII. évfolyam. — Ára fűzve 50 kr. 55 krnak előleges (postautalványon) beklűlése után a naptár bérmentve küldetik meg.

TARTALOM:

Naptári rész, napló jegyzetekkel. — I. Az erkölcsi világ. Névnepokat mutató bett- rendes tábla. — Kőhalmi G. Szentáegyes atyánk XIII. Leó pápa püspökségének 50 éves jubileuma. (2 képpel). — Toldy Béla. XIII. Leó szentséges atyánk 50 éves püspöki jubileumára 1893. (Költemény). — Kőhalmi. A koronázás 25 éves jubileumi emlék- ünnepe. (6 képpel). — Vaszary Kolos Ferencz Magyarorsz. herceg-prímása (képpel). — Nyulasy Antal. István bácsinak (Életének 80 évfordulója alkalmából jubileumi ének, képpel). — Janics Ferencz. Örvendjünk az úrban. — Demény Dezső. Ki az igaz hazafi? — Hiedegváhy Árpád. Az önmegtartadás a keresztény műveltség s így boldogságunk kútfeje. — II. Gazdák és gazdaasszonyok naptára. Régi gazdák időregulái. — III. Népevelők naptára. Dudich Ferencz lekéri kántortantó életreja (képpel). — Niedermüller József visegrádi tanító (képpel). — IV. Történetiek. Nyulasy Antal. Szent László király. (képpel). — Roskoványi Agoston nyitrai püspök (képpel). — Szabó István (képpel). — V. István bácsi a hazában s a nagy világban. Kőhalmi J. Zalka János győri püspök (képpel). — Budavári Máttyás- király temploma (5 képpel). — VI. Művészet és ipar. Demény Dezső. A Símor múzeum. — VII. Tréfák mezeje. — A Magyarországon tartani szokott ország. (kirakó- és marha-) és betivásárok jegyzéke. — Naptári értesítő.



Just és Társa, Bécs XII/2 pláhszalencia 4 kilo tiszta súlyban, bérmentve, a birodalom minden postaillo- mására frt 2.50 posta-utáni- ról. 25 vagy 50 kilo közből- ben, 40 illetve 35 krajval különként Bécsből v. Zámorl (Erdélyben) elvitetve. Zamorl- utalónak kis csomagolások.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

Arany érem Temesvár 1891. es. és kir. osztrák és román kir. udv. szállító Kornenburgban. Első és legregibb állatgyógyászati szerek telepe Ausztria-Magyarországban. Kitüntetve 13 éremmel, 7 díszokmány és elismeréssel. Alapított 1853-ban.

Kwizda Restitutionsfluidja

(üdtő nedv). Mosóvíz lovak részére. Egy üveg ára 1 frt 40 kr. o. é.

Kwizda-féle vörös Blister lovak erős bedörzsölésére. — Egy tégely 2 frt.

Kwizda-féle patakenőes merer estörékény paták ellen. 1 szelence ára 400 gr. 1 frt 25 kr.

Kwizda-féle kresolinbalsam rothadásnak ellentálló és pataer- sítő szer. 1 szelence 500 grifrt 1.10.

Kwizda-féle fertőtelenítő szer istállók részére, 1/2 kg. 30, 5 kg. 1.40, 10 kg. 2.40.

Kwizda-féle nyereg-szappan a nyereg és kantárszjak tisztítása és jó karban tartására. 1 szel. 1 frt.

Tessék a fenti védjegyre ügyelni és határozottan Kwizda-féle készítményeket kérni.

Valódi minőségben minden gyógyszerészházban. Nagyban droguistáknál.

Magyarországi főraktár Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12.



Kloss György

Fényképészeti műintézet BUDAPEST N. havani utca 18. sz. 12 emeleten Elváll mindennemű fényképet többzserűségeket gépek néi ipar- és tanítványokról s. t. PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNNYOMÁSOLAT.

Lidércz-naptár

1893. évtre. XXXII. évfolyam. Ára fűzve 60 kr.

65 krnak előleges (postautalványon) beklűlése után a naptár bérmentve küldetik meg.

TARTALOM:

Naptári rész, naplójegyzetekkel. — Szabó Endre. Uj-évkor. — Az új titka. Életkép. — A koronázás jubileuma (4 képpel). — Szilaj Kurmianu. Elbeszélés a román népeletről. — Bányalag a kőszénbányában (képpel). — A postagalamb- Amerikai történet. — Párviadal a tengeren. Angol elbeszélés Goodmann G. J.-től (képpel). — Cziganok (2 képpel). — Rhampsinos király kincstára. Elbeszélés Gens J. F.-től (5 képpel). — Óriások és törpék (2 képpel). — A milliomosok bajai. — A rabzolagkereskedő útjában (képpel). — Parasz- beestlet. Olasz elbeszélés. — A viernyi földregés (képpel). — Kanadai mlul- ság (képpel). — Midleton Jak anyja. — Thészállító karaván a szibériai or- szágon (képpel). — A magyar királyi testőrség (képpel). — Apróságok. — A Magyarországon tartani szokott országos vásárok (kirakó- s marha-) és beti- vásárok jegyzéke. — Hirdetések.

Elalvás kizárva!



Elalvás kizárva!

Amerikai ébresztő óra frt 1.95

Naptárral frt 2-50, világitó óralappal 50 kr.-ral drágább.

6 darabnak egyszerre való vásárlásánál 10% jutalék.

Zseborák. Uri és női remontir, erős fedéllel. Jelző: „tartós”; dupla ezüst fedéllel frt 4.— háromszoros fedéllel frt 5-50. Horog-szerke- zettel 15 kőre kettős fedéllel frt 7-75 három- szoros fedéllel frt 8-75. Fall óra, egy és fé- l-órás ütőszekettel 3 frt, óbrészttel frt 3-50.

2 évi jótállás, képes gyári árjegyzék ingyen.

MAYER E.

Bécs I. Schottenring 33. 5031

BUDAPESTI CZÉGEK.

KILLÁN FRIGYES
m. kir. egyetemi könyvtáros,
IV., Váci-utca 30.
A magyar, francia, angol és német
irodalom más raktára. — Dicső-
vel. — A Világöröklés remekműve. —
Építészeti és technikai munkák. —
Imakönyvek stb. 5001

KOLLERICH PAL ÉS FIAI
első magyar 4999
sodronyszövet-fonat és
szitaárú-gyára
IV., Ferencz József-rakp. 21.
Ajánlja számos kiállításán első
díjakkal kitüntetett gyártmányait

CALDERONI ÉS TÁRSA
látószerek.
Látószerek raktára Váci-utca 30. szám.
Eszközök és társzerek raktára:
Kis hid-utca 8. szám.
BUDAPESTEN.
Arjgyezék kívánatra bérmentve, ingyen.

HÜTTL TIVADAR
es. és kir. udv. szállító.
Az ország legnagyobb
porcellán-raktára
BUDAPEST,
Dorottya-utca 14. szám.

SZELNÁR JÓZSEF
UDV. SZÁLLÍTÓ
VIRÁG-CSARNOKA
BUDAPESTEN. 5008

GRÖBER LAJOS
kosár-fonodája,
IV., Kigó-u. 6.
Hagyományok
munka-asztalok
stb. nagy választékban.
Képes árjegyzékek bérmentve.

KERTÉSZ TÓDOR
bél- és külföldi
műiparúrok raktára.
BUDAPEST
Dorottya-utca 1. sz.
Kívánatra új nagy képek ár-
jegyzékek bérmentve küld.

SCHOTTOLA ERNŐ
Budapest (Foncière-palota).
Legnagyobb raktár 5016
férfi- és női esőköpenyekben,
gummiczipőkben, csizmákban és nadrágvédőkben stb.

KÖZPONTI 5000
VÁLTÓ-ÜZLET RÉSZV. TÁRSASÁG
IV., Bécsi-utca 4. szám,
legelőnyösebben vesz és elad mindennemű érték-
papirokat és pénznemeket.

MAGYAR FRANCZIA
BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
V., tündő-utca 6. szám.

Toronyórákat
legelőnyösebben, legújabb és legjob-
ban készit: 5002
Mayer Károly L.
óragyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

Toronyórákat
legelőnyösebben, legújabb és legjob-
ban készit: 5002
Mayer Károly L.
óragyára,
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzékek bérmentve.

A legkitünőbb magvak
kaphatók 5009
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében

Ujdonságok!
Gobelin-festés.
Plasztika-munka.
Athenai tűz-email.
Croquis de route
időtöltésre!

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára Mosonban
Legjobb és legelőnyösebb sorvető-gépek,
már is 12,600 példányban elterjedve.
Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban!
Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci körút 21-ik szám.

BÜVÉSZET
könyvem egyszeri átváltozása után,
már az első napon tiszán, még a
legújabbakban is, feltűnő
létező bűvészi előadást, előkészü-
let és költség nélkül. A könyv
világhírű bűvészek által előadott 80
rendkívül meglepő mutatványt tar-
talmaz s minden mutatvány rajzol-
kal van ellátva. — A könyv ára bér-
mentve 1 frt. Kivonatot ingyen
küldök bármelyik. A bűvészet
személyes oktatást is adok.
Budapest, Kertész-utca 35. sz.
Friedmann Simon.

HOLLANDI
Életbiztosító részvénytársaság
Amsterdamban.
Magyarországi vezérelnökség:
BUDAPEST
IV., koronaherceg-u. 20.
Münchmeyer C.A. és Tsa
china-üzlet árú raktára.
Képes árjegyzékek kívánatra
bérmentve és ingyen.
BUDAPESTEN
IV., Váci-utca 11.

SEEFEHLNER J. L.
cs. és kir. udvari szállító
Budapest, IV. Váci-utca 9. sz.

VÉRTESSI SÁNDOR
udv. illatszertár „Vénushoz” 5007
Kristóf-tér 8. sz. a. Budapesten.
Ajánlja gazdagon felszerelt illat-raktárát, mindennemű angol és
francia illatszereket, hajkenőcs, olaj- és szappan-neműket,
ugyanígy nagy választékban bel- és külföldi tolette-cikkjeit.

Alapított 1858-ban.
WALSER FERENCZ
első magyar gép- és tüzelőszerek gyára,
harang- és ércöntőde
Budapest, Rottenbiller-utca 66. sz.
Készit: Tűzfecskendőket, kerti fec-
skendőket, templomharangokat, szar-
forgatható vaskoronával vagy fakoronával;
vas-haranglábakat, melyek a tornyot a
megszokott módon ellen óvják; kútkat és
szivattyúkat 10 főtől feljebb; szagmen-
tes árnyszerekkel 21 forinttól többre;
fürdőkádfákat és fürdőkályhákat.
Egyetlen magyar vízmezőítő-vállalat.
A készítményert teljes jótállás vállalatik.
Képes árjegyzékek és költségtervezetek
díjmentesen küldetnek.

Utasítások és árjegyzékek ingyen. Azonkívül
B Rajz- és víz stóli szerek. L Email festés. Majolika-
B Építészeti és műszaki kellékek. utánia. Bronze- és fészfestés.
D Olajfestési szerek. Utánzótt áruvezetés.
F Cottilon- és bál cikkeik. H Phönix sokszorosító-lapok.

Részletfizetésre!
JUSZT TIVADAR
férőszabó-mester. 4884
Budapest, VII., Erzsébet-körút 24. sz.
Elvállalja mindennemű uri és gyermekruha készit-
ését, valamint katonai egyenruhákat mérték
szerint jó, és pontos kiszolgálás mellett. — Dús választék a
legfinomabb angol és francia szövetekben. Rendes évi lakók
és hivatalnok uraknak részletfizetésre, árfelemelés nélkül.

KIRNER JÓZSEF
CS. ÉS KIR. UDVARI PUSKAMŰVES
BUDAPESTEN.
Raktár: IV., Szervita-tér 2. sz. * Gyár: VII. Rózsá-utca 7. szám.
Ajánlja mindennemű saját készítményű és legújabb szerk. vadász-
fegyvereit, golyós fegyverek, Express, Előrek, Paradox-Birkék
család-pisztolyok. Dúsan díszített raktárát a legújabb szerkesztésű és
pontosan belőli forgó-pisztolyok, salongfegyverek és pisztolyok,
továbbá a legújabb The Belmont Interchangeable,
goly vadász-fegyvert, mely saját műhelyében pontosan szabály, és belőve lesz és egészen gépek
után készit a The Belmont Fire Arms & Gun Barrel Works
Angolországban. Továbbá hi- mely szintén gépek után
res legújabb belső vadász-fegyver, kézzel Francotte Agon-
ton fegyvergyárban, Lüttichben, The Celebrated Mathias és kint
család vadász-fegyver, mely a Manufacture Liégeoise d'Armes à feu lüttichi
fegyvergyár mechanikai műhelyében gépek után készit. Ezen fegyverek
— melyeknek egyedül raktárát bírom — mind nálam lesznek szabályozva
és belőve, postaként 40 egy szekeken, mint saját készítményeimert.
Ezenek kívül vannak még Top-Lever rendszerű fegyve-
rek, a sarkányok között fekvő kúlcson, hal csőve Choke-
bore pontosan belőve, kit-
lépességek, melyeknek
jóságért szintén kesze-
dem, 45 forinttól kezdve.
Részletes árjegyzékek
kívánatra ingyen és
bérmentve küldetnek.

Alapított 1858-ban.
WALSER FERENCZ
első magyar gép- és tüzelőszerek gyára,
harang- és ércöntőde
Budapest, Rottenbiller-utca 66. sz.
Készit: Tűzfecskendőket, kerti fec-
skendőket, templomharangokat, szar-
forgatható vaskoronával vagy fakoronával;
vas-haranglábakat, melyek a tornyot a
megszokott módon ellen óvják; kútkat és
szivattyúkat 10 főtől feljebb; szagmen-
tes árnyszerekkel 21 forinttól többre;
fürdőkádfákat és fürdőkályhákat.
Egyetlen magyar vízmezőítő-vállalat.
A készítményert teljes jótállás vállalatik.
Képes árjegyzékek és költségtervezetek
díjmentesen küldetnek.

**A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és min-
den könyvtárnál kapható.**
A magyar nép naptára
1893. évre.
Képes kalendárium, sokféle hasznos
és mulattató olvasmányval ellátva.
Szerkesztő
ifj. TATÁR PÉTER.
XXXVIII. évfolyam. Számos képpel.
Ára fűzve 25 krajczár.
30 krnak előleges (postautalványon) beküldése
után bérmentve szállitatik.
A Magyarországon tartott szokott országos (kiráko-
s marha-) és betivásárok jegyzékével.

A legkít. Lefauchaux és Lancaster töltények.
Továbbá mindenfélé angol
Lancaster-töltények, Eley
Brothers Limited londoni
gyárából és angol lőporral
töltött eredeti angol Lan-
caster-töltények.
Megrendeléseket és leve-
leket kérem raktáramba
4886 címrezt!

A legkít. Lefauchaux és Lancaster töltények.
Továbbá mindenfélé angol
Lancaster-töltények, Eley
Brothers Limited londoni
gyárából és angol lőporral
töltött eredeti angol Lan-
caster-töltények.
Megrendeléseket és leve-
leket kérem raktáramba
4886 címrezt!

**A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és min-
den könyvtárnál kapható.**
A magyar nép naptára
1893. évre.
Képes kalendárium, sokféle hasznos
és mulattató olvasmányval ellátva.
Szerkesztő
ifj. TATÁR PÉTER.
XXXVIII. évfolyam. Számos képpel.
Ára fűzve 25 krajczár.
30 krnak előleges (postautalványon) beküldése
után bérmentve szállitatik.
A Magyarországon tartott szokott országos (kiráko-
s marha-) és betivásárok jegyzékével.

A legkít. Lefauchaux és Lancaster töltények.
Továbbá mindenfélé angol
Lancaster-töltények, Eley
Brothers Limited londoni
gyárából és angol lőporral
töltött eredeti angol Lan-
caster-töltények.
Megrendeléseket és leve-
leket kérem raktáramba
4886 címrezt!

A legkít. Lefauchaux és Lancaster töltények.
Továbbá mindenfélé angol
Lancaster-töltények, Eley
Brothers Limited londoni
gyárából és angol lőporral
töltött eredeti angol Lan-
caster-töltények.
Megrendeléseket és leve-
leket kérem raktáramba
4886 címrezt!



VASÁRNAPI UJSÁG

48. SZÁM. 1892. BUDAPEST, NOVEMBER 27. XXXIX. ÉVFOLYAM.

Külföldet feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG (egész évre 12 frt) POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt (fél évre - 6 * Csepén a VASÁRNAPI UJSÁG (egész évre 8 frt) félévre - 4 * Csepén a POLITIKAI UJDONSÁGOK (egész évre 5. — Külföldi előzetesekhez a postaiilag (félévre - 2.50 meghátrózott viteldj is csatlolando.

AZ ÚJ KORMÁNY.

Karcolat.
A KÉPVESELŐHÁZ hétfői ülésén mutatta be ma-
gát az új, Wekerle-kormány, mely harcok
által született, győzven az elvek, a me-
lyeknek védelmében Szapáry elbukott, s harc-
czal is fogadtatott, úgy, hogy az új kormánynak
nem hogy mézes hetei nem voltak, de egyetlen
mézes napja sem.

jes, fiatal alakja. Fölharsant a hármás éljen kiál-
tás, s a fiatal, negyvennégy éves miniszterelnök
fölemelt fejjel, de mégis szerényen, mosolylyal
az ajkán, irányzá lépteit ama szék felé, hova a
nagy uraknak is nehéz eljutniok, nem az egy-
szerű gazdatiszt fiának, — ahhoz a székhez,
mely mögött olyan csodálatosan befutott utat
hagyott hátra.
Igazi mese ez! Csakhogy annyival érdekesebb,
mert még nincs vége, még folytatása is lesz.
De mi csak idáig tudjuk...

Majd a király személye körüli miniszter, gr.
Tisza Lajos lépegetett, a királygancsak kevés-
nyek lesznek a szegediek, mert a mit egyszeri
szénátoruk jó ügy tekint megkívánt, hogy «külön
királyi miniszteriumot Szeged mellé» (a mi az-
tán igaz is lett a Tisza Lajos tizenkét tanács-
nok királyi biztosságával), azt most azzal tetézte
meg a sors, hogy külön szegedi ember jut a
király mellé.
Az igazságügyminiszter, a nagyszavu Szilágyi
Dezso, erős lépésekkel jó. Oroszlánfejét megrázza
a mediumon s ügy tekint a balpadokra, mintha
mondaná: «Itt vagyok. Megint eljöttem. Meg-
eszlek.»
Öt követi gróf Csáky Albin. Az éljen lelkesebb
az ajkakon, mihelyt Csáky szikár, keskeny alakja
kibukkan társai között. Az ő kezében volt a
liberalizmus zászlója, mely hóféhéren került visz-
sza a khaoszól. — Lukács
Bélára is rokonszenyvel
néz mindenki. Oly fiatal és
oly ártatlan az egész egy-
házi kérdésekben s mégis
el kellett buknia a többi-
vel. Illő volt, hogy vissza-
terjen helyére, melyet oly
jól betöltött.
Fejérváry báró, — sze-
rencés katona, — ebből
a csatából is babért hozott.
Ő mondta a királynak, mi-
dön az megkérdé, hogy
vállalna-e tárczát egy mi-
nimális programmu kabi-
netben?
— «Én katona vagyok,
engedelmeskedném a föl-
séged parancsára, de tu-
dom, hogy fölséged soha
se parancsolná egy kato-
nának, hogy adott szavát
megszegje.»
A fölségné talán épen
ez a szó billentette el a
mérleget: «Ha már az én
Fejérvárym is azt mondja!»
Ott jött a sorban gróf
Bethlen is, kiszintén híven
ragaszkodott a teljes libe-
ralizmushoz s ezekkel a
szavakkal írta nevé a le-
mondási okmány alá:

Nagy csoportok álltak el az utat a Sándor-
utczában; a képviselő csak nagy nehezen
hatolhattak át a kiváncsi tömegekben, melyek
már unalomból is megéljeneztek az ismertebb
alakokat. «Éljen Ugron!» hangzott, mikor a
mérsékelt szélsőbal daliás vezére megjelent.
Wekerle kocsját hársányi éljenivalgás kísérte,
végighömpölyögve a Sándor-utca szelétől le
egész az országházig; de
a szálás természetű, messze
kimagasló Apponyi se birt
ügy elshanni, hogy éljen-
járndóságát ki ne kapja.
Csendesen, szerényen bő-
lingatott fejével köszönte.
Ő már tudta akkor,
hogy ezek az éljenek az
utolsók ezen népréteg ré-
széről...



A KÉPVESELŐHÁZ A SÁNDOR-UTCZÁBAN. Hány Gyula rajza.

Nem sokáig kellett várni.
A szokásos hivatalos jelen-
tések után egyszerre meg-
nyílt az szárnyas ajtó s
megjelent Wekerle erőtel-